

Accountantskamer
Schoormanstraat 2
8011 KP Zwolle

KLACHT

inzake:

1. Stichting Beleggersbelangen Centurion,
gevestigd te Nijmegen

kantoorhoudend aan
Campanula 9, 3317 HB Dordrecht

hierna: de “**Stichting**”;

2. Mr. W.W. Korteweg q.q.,

kantoorhoudend aan
Tivolilaan 205, 6824 BV Arnhem

advocaat: Mr. J.W.P.M. van der Velden

tegen:

1. de heer **W. van der Rijt RA**, en

2. de heer **A.Th. van Mullem AA**;

beiden kantoorhoudend aan

Meander 701, 6825 ME Arnhem, bij

VWGNijhof Registeraccountants B.V. of

VWGNijhof Accountants en Belasting-
adviseurs B.V.

advocaat: Mr. ***

I. Inleiding

1. Deze klacht betreft de handelwijze van de heren W. van der Rijt RA en A.Th. van Mullem AA (de “**Accountants**”) in het kader van hun werkzaamheden met betrekking tot Centurion Vastgoed B.V., gevestigd te Arnhem (“**Centurion**”) en daarmee samenhangende rechtspersonen en vennootschappen. De Accountants verrichtten

controlewerkzaamheden en assuranceopdrachten via VWGNijhof registeraccountants B.V. Daarnaast adviseerden zij Centurion via VWGNijhof belastingadviseurs B.V. en VWGNijhof accountants en belastingadviseurs B.V. (tezamen “VWGNijhof”).

2. Centurion heeft van 2009 tot medio 2014 allerlei obligaties en andere financiële producten op de markt gebracht, waarmee zij twee onroerend goed projecten in Costa Rica zou ontwikkelen. In totaal hebben circa 700 retail beleggers minstens € 26,7 miljoen ingelegd. In 2014 is Centurion gefailleerd. Er zijn verschillende aanwijzingen dat Centurion een piramidespel was: de terugbetaling van obligaties gebeurde met de opbrengsten van nieuwe financiële producten. Volgens de curator is er sprake van faillissementsfraude. De officier van justitie noemt het ronduit een *Ponzi scheme*. De drie leidinggevenden van Centurion worden vervolgd door het openbaar ministerie. Zij hebben in 2015 maandenlang in voorarrest gezeten en worden medio 2016 berecht.
3. Na de faillietverklaring van Centurion hebben klagers onder meer de rol van de Accountants laten onderzoeken. Daarbij zijn allerlei laakbare gedragingen van de Accountants ontdekt. Deze klacht is de vrucht van dat onderzoek.
4. Bij de marketing van de obligaties en andere financiële producten, verwees Centurion stelselmatig naar de betrokkenheid van het gerenommeerde regionale accountantskantoor VWGNijhof. VWGNijhof zou volgens de aanbiedingsdocumentatie de volgende vier taken op zich nemen:
 - 1) periodieke controle op naleving van de beloofde investeringsstructuur;
 - 2) periodieke controle op naleving van de beloofde kostenstructuur;
 - 3) periodieke controle op de aankoop van gronden in Costa Rica;
 - 4) controle van de jaarrekeningen.
5. Van der Rijt heeft van 2009 tot medio 2013 diverse accountantsverklaringen en assurance rapporten afgegeven, waarin hij bevestigt dat de gronden zijn aangekocht, de kostenstructuur voldoet aan de aanbiedingsdocumentatie en obligaties correct en volledig zijn terugbetaald. Deze accountantsverklaringen en assurance rapporten werden in tientallen en soms honderden exemplaren aan Centurion verstrekt. De verklaringen werden telkens bestemd voor “de (potentiële) investeerders”. Centurion stuurde ze toe aan beleggers en potentiële beleggers, om te laten zien hoe solide haar onderneming was. Ook plaatste zij de verklaringen met toestemming van VWGNijhof op haar website. Ten slotte verwees Centurion beleggers en potentiële beleggers door naar VWGNijhof, wanneer zij twijfelden over de gegoedheid van Centurion. Van Mullem en Van der Rijt stonden deze (potentiële) beleggers te woord en bevestigden structureel dat Centurion een prima bedrijf was. Voor de beleggers gaf deze intensieve betrokkenheid van VWGNijhof vertrouwen dat Centurion een bonafide organisatie was.

6. VWGNijhof is vanaf de oprichting van Centurion als accountant, adviseur en fiscalist bij de onderneming betrokken geweest. Zij heeft in de periode 2009 – 2014 hoge vergoedingen in rekening gebracht voor deze werkzaamheden. In 2012 en 2013 heeft VWGNijhof enkele werknemers bij Centurion maandenlang gedetacheerd, die het financiële reilen en zeilen van Centurion administreerden. Begin 2013 viel de directeur van Centurion uit vanwege zijn cocaïneverslaving. Daarop detacheerde VWGNijhof accountant Van Mullem gedurende zeven maanden bij Centurion. Zijn uitdrukkelijke taak was om leiding te geven aan de afdelingen financiële administratie, relatiebeheer en de overige stafafdelingen, alsmede alle overige managementwerkzaamheden. Materieel had Van Mullem toen de positie en verantwoordelijkheid van een bestuurder.

7. De klacht is als volgt opgebouwd:

I.	INLEIDING	1
II.	DE FEITEN	4
A.	<i>Accountantsverklaringen en assurance rapporten</i>	4
A.1.	Kostenstructuur.....	5
A.2.	Aflossing van obligatieleningen	8
A.3.	Aankoop van gronden en investeringsstructuur.....	9
B.	<i>Jaarrekeningcontrole: wel werkzaamheden, maar geen verklaringen</i>	12
C.	<i>Management letter</i>	13
D.	<i>Piramidespel – recidive bestuurder De Rijk</i>	16
E.	<i>Brief naar aanleiding van last onder dwangsom aan Centurion</i>	19
F.	<i>Ondersteuning bij werving beleggers</i>	19
G.	<i>Taken VWGNijhof volgens aanbiedingsmateriaal van Centurion, die zij niet vervult</i>	23
G.1.	Controle investeringsstructuur	26
G.2.	Controle kostenstructuur	28
G.3.	Controle aankoop gronden.....	30
G.4.	Controle jaarrekening.....	31
III.	JURIDISCHE KWALIFICATIE: SCHENDING BEROEPSREGELS	32
IV.	BEWIJAANBOD.....	35
V.	KLACHT BIJ VWGNIJHOF INGEDIEND – GEEN REACTIE	35
VI.	HOEDANIGHEID VAN DE KLAGERS.....	35
VII.	CONCLUSIE.....	36

II. De feiten

A. Accountantsverklaringen en assurance rapporten

8. De Accountants brengen in de periode 2009 – 2014 diverse accountantsverklaringen en assurance rapporten uit, die uitdrukkelijk bestemd zijn voor beleggers en zelfs voor potentiële beleggers in Centurion. Deze rapporten en verklaringen zien op de kostenstructuur van Centurion, de volledige aflossing van obligatieleningen en de aankoop en eigendom van gronden. Centurion verspreidt de assurance rapporten breed onder het beleggend publiek.¹ De Accountants verstrekken daartoe tientallen en soms honderden fysieke exemplaren van de assurance rapporten.² Centurion plaatst de assurance rapporten op haar website³ en in beleggersmemoranda⁴, met toestemming van de Accountants⁵. Deze assurance rapporten zijn kortom bestemd om de verkoop/plaatsing van obligaties door Centurion te bevorderen en de Accountants zijn zich daarvan bewust.
9. Centurion licht op haar website toe, dat de accountantscontroles van VWGNijhof aan de beleggers de zekerheid bieden, dat Centurion haar investeringsbeloftes nakomt.⁶ De Accountants hebben ingestemd met deze toelichting op de website.⁷
10. De assurance rapporten verwijzen naar controleverklaringen. In de controleverklaringen geeft VWGNijhof meer relevante informatie dan in de assurance rapporten. De controleverklaringen zijn echter slechts bestemd voor Centurion zelf. VWGNijhof verstrekt slechts enkele exemplaren. De controleverklaringen worden niet aan het beleggend publiek verstrekt noch op de website geplaatst.⁸

¹ “Beste Bart, heb jij voor mij de laatste accountantsverklaring digitaal? Dit omdat we hem willen laten drukken en meesturen met onze nieuwsbrief”, zo schrijft Centurion aan Van Mullem in mei 2011 (Productie B.19, p. 2). Vergelijk voorts de e-mails tussen Centurion en haar beleggers, opgenomen in Productie B.2, Productie B.3, Productie B.8, Productie B.11, Productie B.16, Productie B.18, Productie B.22, Productie B.31 en Productie B.35.

² Productie A.1: “Tevens zenden wij u 74 losse exemplaren”;
Productie A.7: “Hierbij ontvangt u 200 exemplaren van ons assurance-rapport”,
Productie A.8: “Hierbij ontvangt u 25 exemplaren van ons assurance-rapport”.

³ Vergelijk Productie D.1.

⁴ Vergelijk onder meer bijlage 8 van de verzamelmemoranda uit 2013 en 2014, Productie D.33, Productie D.34 en Productie D.35.

⁵ De Accountants geven telkens toestemming voor publicatie van de assurance rapporten op de website van Centurion. Vergelijk Productie A.1 - Productie A.8 en Productie B.19.

⁶ Productie D.1, pagina “Over Centurion” en pagina “toezicht”. Vergelijk verder nr. 66 hierna.

⁷ Vergelijk nr. 65 hierna.

⁸ De controleverklaringen betreffen uitsluitend de terugbetaling van obligatieleningen, de aankoop en eigendom van gronden en de kostenstructuur. Er zijn geen verklaringen bij jaarrekeningcontroles.

11. Assurance rapporten dienen ertoe het vertrouwen van de geadresseerden te versterken.⁹ In het geval van Centurion gaat het, zoals de Accountants weten, om het vertrouwen van de beleggers. De beleggers hebben daar ook op vertrouwd.¹⁰ De Accountants weten dat dit de functie is van assurance rapporten. Van Mullem heeft “assurance” nota bene als meest onderschreven kwaliteit op zijn LinkedIn profiel staan.¹¹

A.1. Kostenstructuur

12. Enkele assurance-rapporten betreffen de kostenstructuur van Centurion. In de assurance rapporten van 29 maart 2010 en 19 oktober 2010 schrijft VWGNijhof (Van der Rijt), dat

“de waarde van de grond in eigendom ... van Centurion Real Estate S.A. ... [84,16%] [83,7%] bedraagt van de waarde van de door de obligatiehouders van Centurion Vastgoed B.V. ... belegde gelden.”¹²

13. Centurion stuurt deze assurance rapporten door aan haar beleggers ter verantwoording van de bestedingen en om nieuwe beleggers te werven.¹³ VWGNijhof weet dat de assurance rapporten daarvoor worden gebruikt.¹⁴ Ze stuurt honderden exemplaren aan Centurion toe, voor verdere distributie. Ook stuurt ze scans toe, die op de website van Centurion kunnen worden geplaatst.

14. Een paar maanden later vraagt een geïnteresseerde belegger aan Centurion, hoe zij de waardering van de grond motiveert. Centurion verwijst deze belegger door naar VWGNijhof. Van Mullem stemt de conceptreactie af met Centurion en Van der Rijt schrijft vervolgens aan de belegger:

⁹ Vergelijk art. 1 Verordening inzake onafhankelijkheid bij assurance-opdrachten:

“Assurance-opdracht: professionele dienst waarbij een accountant een conclusie formuleert die beoogt het vertrouwen van de gebruiker niet zijnde de verantwoordelijke partij in de uitkomst van de evaluatie of de toetsing van het object van onderzoek t.o.v. de van toepassing zijnde criteria te versterken.”

¹⁰ Vergelijk onder meer de lezersreactie op een van de eerste publicaties omtrent de fraude bij Centurion. De publicatie betrof slechts Centurion en ging niet in op de rol van de accountant. Niettemin onderstreept circa 1/3^e van de lezersreacties dat juist de betrokkenheid van de accountant vertrouwen gaf in het project.

¹¹ LinkedIn profiel van Van Mullem, Productie E.11. Van Mullem heeft dit specialisme “assurance” op 10 september 2013 toegevoegd aan zijn profiel, net nadat hij met Van der Rijt velerlei assurance rapporten opstelde (Productie B.51).

¹² Assurance rapporten van 29 maart 2010 en 19 oktober 2010, Productie A.2 en Productie A.3.

¹³ E-mail Centurion d.d. 8 september 2009 (Productie B.3) en brief Centurion d.d. 2 november 2010 (Productie B.8) alsmede Productie B.16, Productie B.18 en Productie B.22.

¹⁴ E-mail Van der Rijt d.d. 20 april 2011: „Op 31 augustus 2009 heeft de directie van Centurion Vastgoed B.V. (verder: Centurion) aan VWGNijhof registeraccountants b.v. een doorlopende opdracht verstrekt om de 'opgave belegde gelden' (verder: de opgave) te controleren. Door middel van deze opgave legt de directie van Centurion verantwoording af aan haar obligatiehouders.“ (Productie B.14).

“De aangekochte gronden zijn op de opgave gewaardeerd tegen de aanschafwaarde van € 8,50 per vierkante meter. Deze aanschafwaarde zegt niets over de uiteindelijke verkoopwaarde en de prijsontwikkeling van de gronden zoals deze in de door u aangehaalde grafiek worden weergegeven. Naar verwachting zal de uiteindelijke verkoopwaarde boven de aanschafwaarde liggen.”¹⁵

15. Deze e-mail is niet verenigbaar met de assurance rapporten. In die rapporten staat ongeclausuleerd dat de waarde circa 84 % van de inleg bedraagt. Daarentegen kan volgens de e-mail de waarde niet worden bepaald, zolang de grond niet is verkocht. Mij dunkt dat de e-mail in zoverre juist is.¹⁶ VWGNijhof geeft in de assurance rapporten nergens aan, dat zij uitgaat van de aanschafprijs van de grond. De assurance rapporten zijn misleidend, omdat ze ten onrechte vermelden dat in Centurion Real Estate een waarde aanwezig is van circa 84% van de inleg. Achteraf geeft Van der Rijt toe, dat hij de grond niet kon waarden.¹⁷
16. De accountantsverklaringen en assurance rapporten bij de opgave belegde gelden zijn gefundeerd op drijfzand. Dit blijkt onder meer uit de correspondentie. Centurion stuurt aan Van Mullem een scan van bankafschriften in Costa Rica.¹⁸ Op basis daarvan stelt Van Mullem een “opgave belegde gelden” met toelichting en bevestigingsbrief op, die Centurion dient te ondertekenen.¹⁹ Vervolgens verklaart Van der Rijt onder verwijzing daarnaar dat de opgave belegde gelden “in alle van materieel belang zijnde aspecten, de omvang en aard van de belegde gelden juist weergeeft”. En in het assurance rapport verklaart hij op basis daarvan dat de waarde van de grond circa 84% van de inleg bedraagt.²⁰

¹⁵ E-mail Van der Rijt d.d. 20 april 2011 (Productie B.14); e-mail Van Mullem d.d. 12 april 2011 aan Centurion (Productie B.13). De aanschafwaarde zou ook blijken uit het overzicht van Centurion, dat kennelijk aan VWGNijhof is voorgelegd, zoals opgenomen in Productie E.6.

¹⁶ Dat geldt niet voor de zin “Naar verwachting zal de uiteindelijke verkoopwaarde boven de aanschafwaarde liggen”. Immers, zoals in 2016 is gebleken, is de verkoopwaarde van de grond USD 48.000, terwijl de aanschafwaarde EUR 1,6 miljoen bedroeg. De verwachting van de accountant is gebaseerd op gebakken lucht.

¹⁷ Getuigenverklaring van Van der Rijt op 15 januari 2016, p. 11 (Productie E.2):

“In het begin ging dat nog wel. We hebben dit drie keer verklaard. Dat was alleen maar de aankoop van de eerste kale grond. We hebben dat opgenomen om iedereen duidelijk te laten zien wat ze betalen. Later werden die gronden meer waard, maar daar heb ik geen verklaring over verstrekt. Ik heb dit in het begin durven zeggen, daarna niet meer. Dat kan ik ook niet, omdat ik niet kan waarden”.

¹⁸ Vergelijk de e-mail van 26 maart 2010, Productie B.5. VWG handelde bij de eerste verklaring in september 2009 ook al op deze wijze, zoals blijkt uit Productie B.1.

¹⁹ Vergelijk de e-mail van 29 maart 2010, Productie B.6.

²⁰ Vergelijk het assurance rapport inzake de opgave belegde gelden d.d. 4 september 2009, Productie A.2. Vergelijk eveneens de e-mail van 29 maart 2010, waarin aan VWGNijhof wordt verzocht om de verklaring in 140-voud toe te sturen, Productie B.7.

17. De Accountants wekken met deze assurance rapporten het vertrouwen, dat de onderliggende waarde van Centurion solide is, circa 84 % van de inleg. De inleg van de beleggers is met andere woorden veilig en waardevast belegd. Dat is misleidend: De Accountants hebben in het kader van het assurance rapport de waarde niet eens onderzocht. Zij hadden in deze assurance rapporten moeten vermelden, dat zij zich niet uitlaten over de waarde, maar slechts over de betaalde koopprijs, als zij überhaupt al een assurance verklaring zouden afgeven.
18. In 2012 constateren de Accountants dat de waarde van deze grond (aangeduid als project Vista Verde) waarschijnlijk veel minder bedroeg dan de aankoopprijs.^{21, 22} Zij melden dit alleen aan Centurion, maar niet aan de beleggers, die op hun assurance rapporten vertrouwen. De Accountants trekken de assurance rapporten nimmer terug en passen ze niet aan. De rapporten blijven onverkort beschikbaar op de website en in de informatiememoranda van Centurion.
19. Wanneer notaris Van Gerven merkt dat het met Vista Verde niet goed gaat, gaat hij eind februari 2011 ter plaatse kijken. Van der Rijt verklaart daarover het volgende:
- “Ruud van Gerven is op enig moment met een motorclub waar hij deel van uitmaakte in Costa Rica terecht gekomen. Dat viel hem zwaar tegen, dat was alleen maar rimboe. Er werd achteraf door Centurion verteld dat hij op het verkeerde adres had gestaan. Ruud had daar wat last van, Ik heb dat aangehoord en vond het plausibel. Ruud is later door zijn kantoorgenoten, die hebben wat moeilijk gedaan. Ik vond dat men transparant open en eerlijk was. Volgens mij is Ruud in het begin bij de obligaties betrokken geweest maar die waren er later niet meer. Er werd wat overdreven op de website gekoketteerd met notaris en accountant en daar hebben we iets van gezegd, toen hebben ze website aangepast.”²³
20. Voor de notaris zijn deze bevindingen reden om te stoppen. Hij informeert Van der Rijt over zijn bezoek aan Costa Rica en zijn besluit om geen verdere diensten te verlenen aan Centurion. De Accountants vertrouwen daarentegen blind op Centurion. Zonder enig nader eigen onderzoek continueren zij hun verklaringen en overige werkzaamheden.

²¹ Concept management letter van Van der Rijt en Van Mullem uit augustus 2012, p. 5 (Productie B.36).

²² Van Mullem had op 2 februari 2012 reeds vraagtekens geplaatst bij de koopprijs van Vista Verde. Vergelijk zijn e-mail aan Centurion: “De grond van Vista Verde werd aangekocht voor een bedrag ad € 8,50 per m². De gemiddelde prijs per m² voor PG I - III bedraagt \$ 10,70 per m² en voor PG IV (Pacific Seaside) \$ 8,- per m². De grond van Pacific Gardens wordt dus veel goedkoper aangekocht, terwijl er in tegenstelling tot Vista Verde reeds infrastructuur op aanwezig is? Heb jij een verklaring voor deze afwijkende aankoopprijs per m²?” (Productie B.30)

²³ Getuigenverklaring Van der Rijt d.d. 14 januari 2016, p. 4 (Productie E.1).

21. Centurion koopt de grond bij Vista Verde in 2010 voor € 1,6 miljoen. De curator verkoopt deze grond in 2016 voor circa € 43.000.²⁴ De door Centurion betaalde koopprijs bedraagt dus ruim 35 maal de reële waarde. De accountants hebben door de herhaaldelijke assurance rapporten en overige mededelingen een volstrekt misplaatst vertrouwen gewekt omtrent de waarde van de grond.

A.2. Aflossing van obligatieleningen

22. Van der Rijt geeft drie controleverklaringen af waarin hij constateert dat de eerste drie obligatieleningen zijn afgelost (12 mei 2011, 1 februari en 19 juli 2012).²⁵ Telkens vermeldt hij dat het desbetreffende overzicht “in alle van materieel belang zijnde aspecten juist [is] opgesteld”.

23. Centurion heeft deze obligatieleningen vervroegd afgelost en een extra bonusrente betaald van 3%. Dat wekt tezamen met deze controleverklaringen de indruk, dat de desbetreffende beleggingen buitengewoon goed hebben gereendeerd. De verklaringen van VWGNijhof (Van der Rijt) dat het overzicht in alle van materieel belang zijnde aspecten juist is opgesteld, versterken die indruk. Om verschillende redenen zijn deze verklaringen misleidend. Van der Rijt en Van Mullem zijn zich daarvan bewust, althans behoren dat te zijn.

24. Enkele maanden voordat Van der Rijt deze verklaringen afgeeft, schrijft zijn collega Van Mullem het volgende over de desbetreffende obligatieleningen:

“1) Brochure lening II meldt maximaal 190 obligaties van € 5.000. Cf register zou er voor een bedrag ad € 2.560.000 (512 obligaties) uitgegeven zijn. Is het register juist c.q. volledig/tijdig bijgewerkt?

2) Brochure lening III meldt maximaal 190 obligaties van € 10.000. Cf register zou er voor een bedrag ad 2.480.000 uitgegeven zijn. Is het register juist c.q. volledig/tijdig bijgewerkt?”²⁶

Van Mullem constateert dus dat Centurion veel meer obligaties heeft uitgegeven dan zij als maximum aan haar beleggers heeft beloofd.

²⁴ Faillissementsverslag mr. Korteweg, nr. 6 d.d. 29 februari 2016 (Productie E.14): “Uiteindelijk is het project verkocht voor een bedrag van US\$ 48.000,-; uit een extern taxatierapport was voordien gebleken dat dit ook een zeer reële koopprijs was gezien ligging etc.”

²⁵ Vergelijk de controleverklaringen inzake de aflossing van obligaties in Productie A.4, Productie A.5 en Productie A.7.

²⁶ E-mail Van Mullem d.d. 25 januari 2012, Productie B.27.

25. Toch geeft Van der Rijt de controleverklaringen af, inhoudende dat de overzichten van Centurion in alle materieel van belang zijnde aspecten juist zijn opgesteld. Mij dunkt dat het verschil in aantallen obligaties zoals voorgespiegeld in de brochures en feitelijk geëffectueerd, van groot materieel belang is. Immers: Centurion heeft zich kennelijk niet aan haar eigen beloftes gehouden. Van der Rijt merkt daar echter niets over op.
26. Vlak na de laatste controleverklaring schrijven Van der Rijt en Van Mullem in hun concept management letter van augustus 2012, dat Centurion zware verliezen lijdt op de beleggingen in Vista Verde. Uit de management letter blijken ook diverse andere misstanden bij Centurion. Het is niet goed te begrijpen hoe zij zo kort tevoren nog een controleverklaring konden afgeven, waarin zij schreven dat het overzicht van Centurion “in alle van materieel belang zijnde aspecten juist [is] opgesteld”.
27. Van der Rijt en Van Mullem hadden zich in ieder geval bij het versturen van de management letter in augustus 2012 behoren te realiseren, dat de controleverklaringen ter zake van de aflossing van obligatieleningen 1 en 2 ten onrechte de indruk bleven wekken, dat de desbetreffende investeringen succesvol waren afgerond. De controleverklaringen bleven echter beschikbaar op de website en in de – door VWGNijhof bewerkte – beleggersmemoranda van Centurion. Zij bleven daar tot aan het faillissement van Centurion.²⁷ Van der Rijt en Van Mullem hebben daartegen geen maatregelen getroffen.

A.3. Aankoop van gronden en investeringsstructuur

28. Op 2 februari 2012 en 20 juni 2013 geeft Van der Rijt in samenwerking met Van Mullem een aantal assurance rapporten af. Deze rapporten betreffen de controle van de ‘opgave gronden Pacific Gardens’ in opdracht van Centurion. De assurance rapporten vermelden dat de gronden worden gehouden door een dochtervennootschap van Centurion Projects and Development CPD S.A. (“**Centurion CPD**”). De rapporten wekken de indruk dat Centurion CPD een groepsvennootschap is van Centurion.
29. Op dezelfde dag als deze assurance rapporten brengt Van der Rijt controleverklaringen uit aan de directie van Centurion, die niet worden verstrekt aan de beleggers. Uit de controleverklaringen blijkt dat de aandelen in Centurion CPD gehouden werden door de heren Snijsheuvel en De Rijk in privé. Met andere woorden: Centurion sluisde het geld van de beleggers direct door naar een privé-vennootschap van haar management. Die privé-vennootschap kocht weliswaar gronden aan, maar dat stond geheel buiten Centurion. Centurion had geen zekerheidsrecht op de gronden of op de aandelen in Centurion CPD.
30. Deze essentiële informatie is op slinkse wijze weggelaten uit de assurance rapporten die bedoeld waren voor (potentiële) beleggers. Sterker nog, in de assurance rapporten vestigt

²⁷ Vergelijk de desbetreffende afdrukken van de website, Productie D.1.

Van der Rijt er nadrukkelijk de aandacht op dat de grond wordt gehouden door een dochtervennootschap van Centurion CPD. Hij vermeldt de groepsverhouding met Centurion CPD, maar verzuimt te vermelden, dat dit niet de groep van Centurion betreft. Hij wekt daarmee ten onrechte de indruk dat de grond wordt gehouden door een dochtermaatschappij van Centurion.

- 31.** De controleverklaring en de assurance rapporten inzake Pacific Gardens bevatten nog een andere cruciale fout. Van der Rijt verklaart dat hij een overzicht inzake Pacific Gardens van Centurion Vastgoed BV heeft gecontroleerd.²⁸ Dit overzicht zou zijn opgesteld door het bestuur van Centurion Vastgoed BV. Dat is niet correct. Van der Rijt heeft een overzicht gecontroleerd van "Centurion Projects and Development CPD S.A.", dat is ondertekend door De Rijk en Snijsheuvel, de bestuurders van die vennootschap.²⁹ Dit is niet zomaar een vergissing. Het overzicht is nota bene opgesteld door VWGNijhof zelf.³⁰ Door ten onrechte te verklaren dat hij een opgave van Centurion Vastgoed BV heeft gecontroleerd, wekt Van der Rijt de indruk en het vertrouwen, dat de gronden indirect aan Centurion Vastgoed BV toebehoren.
- 32.** Volgens de beleggingsmemoranda zou VWGNijhof de investeringsstructuur en de eigendom van de gronden periodiek controleren. Volgens diezelfde beleggingsmemoranda was Centurion CPD een gelieerde vennootschap en vormde de grond het onderpand voor de beleggers. De beleggers hebben er, mede door de assurance rapporten van VWGNijhof, op vertrouwd dat hun gelden netjes binnen de Centurion-groep werden belegd. De accountant had moeten verklaren, dat Centurion zich niet hield aan de toegezegde investeringsstructuur en dat de grond niet als onderpand diende, maar dat alles in een privé-vennootschap van de directie terecht kwam. Had de accountant dat verklaard, dan is het aannemelijk dat de beleggers hadden afgezien van hun belegging.
- 33.** Van der Rijt en Van Mullem zijn zich ervan bewust, dat de assurance verklaringen de indruk wekken dat Centurion de grond in Pacific Gardens aanhoudt via dochtermaatschappijen. Sterker nog, Van der Rijt verklaart in 2013 uitdrukkelijk dat de assurance rapporten bevestigen dat Centurion Vastgoed B.V. de grond houdt via Centurion CPD:

²⁸ Assurance rapporten d.d. 2 februari 2012 : "Wij hebben kennis genomen van de 'opgave gronden Pacific Gardens'... van Centurion Vastgoed B.V. te Arnhem ... Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor de inhoud van de onderzochte stukken." (Productie A.6)

Controleverklaring 2 februari 2012 "Wij hebben het bijgesloten overzicht 'opgave gronden Pacific Gardens'... van Centurion Vastgoed B.V. te Arnhem gecontroleerd. Het overzicht is opgesteld door het bestuur van de vennootschap." (Productie A.6)

Van der Rijt verklaart hetzelfde op 20 juni 2013 (Productie A.8).

²⁹ In tegenstelling tot Centurion CPD, had Centurion Vastgoed B.V. alleen De Rijk als bestuurder.

³⁰ Van Mullem heeft de 'opgave gronden Pacific Gardens' opgesteld. Centurion CPD heeft die opgave vervolgens ondertekend. Dit blijkt uit de e-mail van Van Mullem d.d. 5 juni 2012 (Productie B.29).

“From this statement it appears that a to Centurion Real Estate B.V. affiliated Costa Rican company (Centurion Projects and Development CPD S.A.) holds 397.971 m2 (gross) estate in its possession per date listed. On 2 February 2012 we have provided an audit report which is engaged to this task. ... On request these (certified) assurance reports are available. ...

On request the Executive Board of Centurion Real Estate B.V. can provide an overview of the estate that is currently in her possession.”³¹

- 34.** Begin 2014 – enkele maanden voor het faillissement – voert VWGNijhof een grootscheeps onderzoek uit naar de investeringsstructuur en de eigendom van de grond in Nederland en Costa Rica. Daarover brengen de Accountants vervolgens een uitgebreid rapport uit.³² Rondom dit onderzoek en na afstemming met VWGNijhof, dragen Snijsheuvel en De Rijk hun aandelen in Centurion CPD alsnog over aan Centurion.³³ In diezelfde tijd laat Centurion allerlei overeenkomsten opstellen tussen betrokken partijen, om te verbloemen dat tot dat moment betalingen over en weer waren gedaan, zonder dat daarvoor een rechtsgrond bestond.³⁴ Het heeft er alles van, dat zij dit slechts doen met het oog op deze rapportage en gezien het feit dat Centurion op omvallen stond. De accountant kon vervolgens in zijn rapport “feitelijke bevindingen” op 17 maart 2014 verklaren dat Centurion CPD een dochtervennootschap is van Centurion.
- 35.** De Accountants hadden in de assurance rapporten van 2012 en 2013 behoorlijk moeten verklaren, dat Centurion CPD niet werd gehouden door Centurion, maar door Snijsheuvel en De Rijk. Daarmee zou direct helder zijn geweest dat deze heren de gelden van de beleggers geheel aanwendden voor privé-beleggingen in plaats van de toegezegde beleggingen door Centurion. Als beleggers – dankzij een correcte verklaring van de accountant – hadden geweten dat hun gelden linea recta verdwenen in de zakken van Snijsheuvel en De Rijk, dan hadden zij natuurlijk nooit in Centurion belegd.

³¹ Van der Rijt in zijn brief van 29 maart 2013 (Productie B.41). Vergelijk ook de conceptbrief, gericht aan Geert Duizendstraal (Productie B.39). De definitieve brief is aan Duizendstraal toegestuurd (Productie B.42). Duizendstraal is in november 2012 gefailleerd met een tekort van € 227 miljoen. Hij wordt vervolgd voor faillissementsfraude.

³² Rapport feitelijke bevindingen, 17 maart 2014 (Productie A.9).

³³ E-mail Van Mullem d.d. 21 januari 2014 (Productie B.59). Vergelijk ook Productie B.52 en Productie B.58.

³⁴ E-mail Van Mullem d.d. 31 juli 2013 (Productie B.50); e-mail Snijsheuvel d.d. 14 januari 2014 (Productie B.58); e-mail Van Mullem d.d. 21 januari 2014: “Op verzoek van de directie van Centurion is Wouter Hagen op dit moment alle noodzakelijke overeenkomsten aan het opstellen c.q. finetunen.” (Productie B.59)

B. Jaarrekeningcontrole: wel werkzaamheden, maar geen verklaringen

36. VWGNijhof verricht diverse werkzaamheden rondom het opstellen en controleren van jaarrekeningen, zo blijkt uit haar declaraties. Dit blijkt ook uit de beschikbare correspondentie.³⁵ Op 16 augustus 2011 stelt Van Mullem per e-mail aan Centurion voor om de jaarrekeningen 2009 en 2010 te controleren. Hij benadrukt dat VWGNijhof met Centurion heeft afgesproken om tussentijds deelcontroles uit te voeren, de jaarrekeningen en de terugbetalingen van obligatieleningen te controleren en daarover te verklaren. Ook geeft Van Mullem aan, dat VWGNijhof dit structureel communiceert aan (potentiële) obligatiehouders van Centurion, zoals blijkt uit het volgende citaat.

“Goedemorgen Patrick,

Het is alweer een tijdje geleden dat we elkaar hebben gesproken. Ik ben na mijn vakantie inmiddels weer aan de slag gegaan en had eigenlijk gehoopt op korte termijn te kunnen starten met de controle van de jaarrekening 2009 en 2010 van Centurion Vastgoed en Centurion Real Estate. Zou je me wellicht kunnen vertellen op welke termijn wij deze controle zouden kunnen inplannen? Kun je aangeven wat de status is van de financiële administratie c.q. jaarrekening van Centurion Real Estate en de samenwerking in Costa Rica met Baker Tilly Berk?

Voorts ben ik benieuwd wanneer we betrokken zullen worden bij de bijzondere controles met betrekking tot obligatielening II en III. Jullie hebben destijds aangegeven dat VWGNijhof hierbij betrokken zou worden, hetgeen voor ons ook een voorwaarde was om bijvoorbeeld de controle te doen van de slotopgave van obligatielening I. Deze belofte is vervolgens door ons meerdere malen gecommuniceerd richting diverse partijen, waaronder Hoge Van Gerven en (potentiële) obligatiehouders. Je zult uiteraard begrijpen dat wij derhalve graag op korte termijn zouden willen starten met de controle van obligatielening II en III, zodat wij onze betrokkenheid bij Centurion c.s. kunnen blijven communiceren met (potentiële) obligatiehouders. De laatste maanden worden wij echter dusdanig weinig betrokken bij Centurion, dat het lastig is om (potentiële) obligatiehouders adequaat te woord te staan.

Om onze dienstverlening in de toekomst voort te kunnen blijven zetten, zouden wij graag op korte termijn betrokken worden bij:

- de controle van de jaarrekening 2009 en 2010 van Centurion Vastgoed en Centurion Real Estate;
- de (deel-)controles met betrekking tot obligatielening II;
- de (deel-)controles met betrekking tot obligatielening III.”³⁶

³⁵ Vergelijk o.a. de e-mail van Snijsheuvel d.d. 16 maart 2011: “Wel heeft wim aangegeven dat de administratie voor 2010 nu snel klaar moet zijn en voorzien moet zijn van een accountantsverklaring van vwg nijhof.” (Productie B.10).

³⁶ E-mail Van Mullem d.d.16 augustus 2011 (Productie B.20).

37. Medio september reageert Centurion op deze mail. Zij geeft geen opdracht tot accountantscontroles, maar lijkt de boel te traineren.³⁷ Eerst op 16 november 2011 geeft Centurion opdracht om de jaarrekeningen te controleren en te voorzien van een goedkeurende verklaring.³⁸ VWGNijhof besteedt daaraan veel tijd en stelt diverse jaarstukken op.³⁹ VWGNijhof stuurt een zeer kritische managementletter in augustus 2012, die aan de orde komt in de volgende paragraaf. VWGNijhof controleert echter geen enkele jaarrekening definitief, althans geeft geen (goedkeurende of afkeurende) controleverklaringen. Ook geeft zij geen samenstellingsverklaringen. Hetzelfde geldt voor de daarop volgende jaren.
38. Blijkens de geciteerde e-mail van Van Mullem, realiseert hij zich, dat de controle van de jaarrekening cruciaal is om ook de overige accountantsverklaringen en assurance rapporten te kunnen afgeven. Ook is hij ervan doordrongen dat dat voor de beleggers essentieel is. Hetzelfde geldt voor Van der Rijt, die in de cc staat. Hij verwoordt achteraf klip en klaar:
- “Ik vind dat een belegger pas echt goed geïnformeerd is met een goed gekeurde jaarrekening met alles erop en eraan. Dat vind ik.”⁴⁰
39. Niettemin communiceren de Accountants nooit aan de beleggers in Centurion, dat zij geen controleverklaringen afgeven bij de jaarrekeningen. Integendeel: zij gaan gewoon door met het uitbrengen van assurance rapporten, accountantsverklaringen en andere rapporten, die het vertrouwen van de beleggers voeden. Ook blijven zij het vertrouwen versterken, door de nauwe betrokkenheid van VWGNijhof bij Centurion te benadrukken in rechtstreekse communicatie met beleggers. Dit valt VWGNijhof en haar Accountants zwaar aan te rekenen.

C. Management letter

40. In augustus 2012 schrijven Van Mullem en Van der Rijt een concept managementletter inzake de jaarrekeningcontrole over 2011. De brief is bijzonder kritisch over de bedrijfsvoering van Centurion. Uit de brief blijkt onder meer het volgende:⁴¹
- tussen diverse vennootschappen worden voor miljoenen euro leningen afgesloten, transacties verricht en bedragen kwijtgescholden, zonder dat dit in schriftelijke overeenkomsten is vastgelegd;
 - Centurion leent € 2,1 miljoen aan Centurion CPD. Er is geen leningsovereenkomst. Centurion CPD is een privé-vennootschap van de heren De Rijk en Snijtsheugel;

³⁷ E-mail Centurion d.d. 12 september 2011 (Productie B.21).

³⁸ E-mail d.d. 16 november 2011 van Centurion aan VWGNijhof (Productie B.23).

³⁹ Vergelijk de stukken die zijn opgenomen als Productie B.24, Productie B.25, Productie B.26, Productie B.27, Productie B.28 en Productie B.33.

⁴⁰ Getuigenverklaring van Van der Rijt op 15 januari 2016, p. 3 (Productie E.2).

⁴¹ Management letter (concept) van augustus 2012 (Productie B.36).

- Centurion Makelaardij en Projectontwikkeling B.V., een privé-vennootschap van de heer Snijsheuvel, declareert voor bijna € 1 miljoen aan managementvergoedingen. Er is geen onderliggende overeenkomst;
- het project Vista Verde is aangekocht voor € 1,6 miljoen; daarover zijn allerlei kosten in rekening gebracht door onder andere Centurion Makelaardij en Projectontwikkeling B.V.; de percelen Vista Verde zijn doorverkocht voor ruim € 3 miljoen aan beleggers; die verkoop is teruggedraaid toen bleek dat Vista Verde niet kon worden ontwikkeld; Vista Verde is afgewaardeerd tot € 1,6 miljoen en het blijkt waarschijnlijk nog veel minder waard te zijn; De desbetreffende dochtervennootschap had ultimo 2010 reeds een negatief eigen vermogen van € 2 miljoen⁴².
- ten onrechte consolideert Centurion de resultaten van allerlei andere vennootschappen, die deels niet eens haar dochtervennootschappen zijn;
- zonder onderliggende documentatie is een lening verstrekt van € 20.000,- aan een fictief personeelslid (Brenda Oldekeizer, de vriendin van Van Eck); met de directieleden bestaan rekening-courant verhoudingen van circa € 30.000 en € 110.000⁴³;
- veel kosten in de administratie worden niet adequaat onderbouwd;
- er worden geregeld privé uitgaven via de zakelijke bankrekeningen betaald.
- Centurion betaalt iemand als werknemer, terwijl deze niet werkzaam is voor Centurion (achteraf blijkt dat dit Brenda Oldekeizer betreft, de vriendin van Van Eck).

44

41. De Accountants zijn maandenlang doende met de jaarrekening over 2011 en de managementletter. Zij bespreken een en ander met Centurion. De Accountants stellen een nieuwe versie op met aanvullende misstanden. Zo betaalt Centurion loon aan de vriendin van Van Eck, terwijl zij daar niet werkt. Als de Accountants dit aan de directie voorhouden, ontkent deze. VWGNijhof ontdekt vervolgens dat Centurion niet de waarheid spreekt. Van der Rijt ziet in dit bedrog geen reden om zich te distantiëren van

⁴² Opgemerkt zij dat Centurion aan de obligatiehouders inzake Vista Verde (obligaties 1 en 2) extra overwinstrente betaalde. VWGNijhof heeft daarover op 12 mei 2011 en 1 februari 2012 assurance rapporten afgelegd. Daarin bevestigt Van der Rijt dat de opgave van de aflossingen “in alle van materieel belang zijnde aspecten juist is opgesteld”. (Productie A.4 en Productie A.5) Dit is niet goed te begrijpen tegen de achtergrond dat het eigen vermogen van de desbetreffende dochtervennootschap eind 2010 al € 2 miljoen negatief was.

⁴³ Deze rekeningen-courant betreffen allerlei privé-uitgaven van De Rijk, Snijsheuvel en Van Eck. Zij lopen in 2013 met tonnen op. Vergelijk getuigenverklaring K. Heijnen 25 maart 2015, p. 7-8 (Productie E.4).

⁴⁴ Management letter van augustus 2012 (definitieve versie), p. 11 en 12. Deze versie is besproken tussen Van der Rijt en Centurion op 29 januari 2013 (Productie B.37). In het eerdere concept ontbrak dit (Productie B.36).

“Er heeft een medewerker op de loonlijst gestaan waarvan we het vermoeden bestond dat zij niet actief binnen de onderneming werkzaam was. Navraag bij de directie leverde toen het antwoord op dat dit wel degelijk het geval was. Inmiddels is gebleken dat dit antwoord niet de waarheid was. Om een juiste en gedegen salarisadministratie te kunnen voeren en om goed advies te kunnen blijven geven zijn we afhankelijk van de volledige en juiste informatie.”

Centurion.⁴⁵ Een half jaar later blijkt mevrouw Oldekeizer nog steeds als fictieve werknemster op de loonlijst te staan.⁴⁶ VWGNijhof verzorgde de salarisadministratie.

- 42.** VWGNijhof factureert voor de jaarrekening en managementletter over 2011 in de periode van april 2012 tot en met februari 2013⁴⁷. Ook wijst zij er herhaaldelijk op, dat allerlei cruciale documentatie nog steeds ontbreekt, waaronder de overeenkomsten met betrokken vennootschappen en met het management.⁴⁸ VWGNijhof geeft vervolgens geen accountantsverklaring af over de jaarrekeningen. Gezien de inhoud en strekking van de concept managementletter had VWGNijhof slechts een afkeurende verklaring kunnen geven. Van der Rijt geeft daarna nog steeds vertrouwenwekkende assurance rapporten af, die uitdrukkelijk bestemd zijn voor (potentiële) beleggers in Centurion.⁴⁹
- 43.** De Accountants zijn overigens medeverantwoordelijk voor het feit dat Centurion allerlei kosten betaalt die geen betrekking hebben op Centurion zelf. VWGNijhof declareert namelijk aan Centurion allerlei werkzaamheden ten behoeve van De Rijk, Van Eck en Snijtsheuvel in privé (aangiften inkomstenbelasting) en voor hun privévennootschappen (Doelbewust Uitgeven B.V., Centurion Makelaardij en Projectontwikkeling B.V. en Centurion CPD).⁵⁰

⁴⁵ Getuigenverklaring van Van der Rijt op 15 januari 2016, p. 8 (Productie E.2):

Wat kunt u hierover verklaren?

“Dat is wat er staat. De volgende zin is een politiek correcte vertaling van jongens dat mag je niet nog een keer doen’. Om hiervoor de relatie te beëindigen, vonden wij niet nodig. Maar wij vonden wel dat we een aantal zaken op papier moesten zetten. Wij hebben ervoor gekozen om een brief te schrijven en om hen aan te geven wat er moest veranderen.”

⁴⁶ Getuigenverklaring van K. Heijnen 25 maart 2015, p. 6 (Productie E.4):

We tonen ... een e-mail van 26 juni 2013. ... In deze e-mail lezen wij het volgende:

“Brenda Olde Keizer krijgt de maanden juni en juli uitbetaald (beide maanden € 1.500 netto). Daarna kun je haar van de salarislijst afhalen en de eindafrekening opmaken. Zij was een "fictieve" werknemer.”

⁴⁷ Vergelijk Productie C.1 - Productie C.10.

⁴⁸ Vergelijk de e-mails van Van Mullem d.d. 18 december 2012, en de reminders op 25 januari 2013, 11 februari 2013 en 26 april 2013 (Productie B.46). Vergelijk eveneens de e-mails van 10 en 31 juli 2013, waarin Van Mullem schrijft “Ten behoeve van het zakelijk karakter dienen afspraken over rente, aflossing en zekerheden te worden gemaakt.” (Productie B.48 en Productie B.50).

⁴⁹ Assurance Rapport inzake Pacific Gardens V, d.d. 20 juni 2013 (Productie A.8). Het Assurance Rapport inzake de terugbetaling van obligatielening III dateert van juli 2012 (Productie A.7). Op dat moment waren de Accountants volop bezig met de jaarrekening over 2011 en de alarmerende concept managementletter.

⁵⁰ Uit haar declaraties blijkt dat VWGNijhof stelselmatig werkzaamheden voor derden declareert aan Centurion. Vergelijk Productie C.6 - Productie C.12, Productie C.20 -Productie C.22 en Productie C.24 - Productie C.27.

D. Piramidespel – recidive bestuurder De Rijk

44. Uit het voorgaande blijkt dat Centurion functioneert als een piramidespel, een Ponzi-scheme. Immers: beleggers worden structureel terugbetaald uit de inleg van nieuwe beleggers. Die nieuwe beleggers kopen rechten op uitlevering van grond (in Vista Verde) tegen een veel te hoge prijs. Vervolgens koopt Centurion deze rechten weer terug van de beleggers, althans ruilt zij ze voor nieuwe rechten met betrekking tot andere percelen (in Pacific Gardens).⁵¹

45. Terwijl Centurion zelf sterk verlieslatend is, betaalt zij de eerste drie obligatieleningen onverplicht vervroegd terug. Zij motiveert dit als volgt:

“Vanwege het enorme verkoopsucces van het project zijn alle investeerders vervroegd uitbetaald.”⁵²

46. Op de eerste obligatielening keert Centurion bovendien onverplicht een hogere rente uit⁵³, omdat de investeringen zo lucratief zouden zijn.⁵⁴ Omdat VWGNijhof een en ander voorziet van assurance rapporten, vertrouwt het beleggend publiek erop, dat Centurion daadwerkelijk winst maakt en een gezond bedrijf is.

47. In 2013 en 2014 stelt Centurion uitgebreide informatiememoranda op, die zij door de Accountants laat beoordelen.⁵⁵ Daarin staat het volgende:

“Trackrecord

In 2009 heeft Centurion haar eerste project ‘Vista Verde’ aangekocht en gefinancierd middels haar Obligatielening I, en later door het uitgeven van Obligatielening II. (...) Alle obligatiehouders in dat project zijn na een jaar en 3 maanden al terugbetaald, terwijl de obligatielening een maximale looptijd had van drie jaar na eerste datum van inschrijving (op de website van Centurion is de eindverklaring van onder meer deze obligatielening I te vinden. Na controle is deze eindverklaring afgegeven door registeraccountant VWG Nijhof).

(...)

⁵¹ Het prijsverloop blijkt onder meer uit de overzichten van Centurion die zijn opgenomen in Productie E.6 - Productie E.10.

⁵² Vergelijk Productie D.1 onder het kopje “Trackrecord Centurion Vastgoed”.

⁵³ Uit de aanbiedingsdocumentatie van Obligatie I blijkt, dat een vaste, winstonafhankelijke rente is toegezegd van 8,4 %. (o.a. Productie D.6)

⁵⁴ Niettemin keert Centurion, onverplicht en zonder rechtsgrond, extra winstrente uit aan de obligatiehouders, bij aflossing van de obligaties. Vergelijk de verzamelmemoranda hoofdstuk 2.5 (Productie D.33, Productie D.34 en Productie D.35).

⁵⁵ Vergelijk nr. 63. Daaruit blijkt (onderbouwd met bewijsstukken) dat VWGNijhof structureel het aanbiedingsmateriaal van Centurion beoordeelde.

Centurion heeft op dit moment reeds zeven obligatieleningen uitgegeven. De eerste drie leningen zijn vervroegd afgelost, waarbij klanten zelfs een hoger rendement dan normaal behaalden. Dankzij de uitgifte van onder meer obligatieleningen is Centurion op geen enkele wijze afhankelijk van bancaire financiering.”⁵⁶

48. Uit de faillissementsverslagen blijkt dat Centurion er een potje van heeft gemaakt. Zo schrijft de curator:

“Gedurende de afgelopen periode is duidelijk geworden dat op zijn minst ook een rol van betekenis gespeeld heeft [als oorzaak van het faillissement]:

- het uitgavenpatroon van in het bijzonder de (feitelijk) leidinggevendenden binnen de organisatie en
- het besteden van ingelegde gelden voor doeleinden die niet pasten binnen het doel dat aan de beleggers voorgehouden was”.⁵⁷

“Van een reële stichting derdengelden is nooit, althans niet ten behoeve van gefailleerde sprake geweest”.⁵⁸

“Uitgaande van de thans beschikbare kennis, kan de conclusie eigenlijk niet anders zijn dan dat sprake is geweest van onbehoorlijk bestuur”.⁵⁹

“Volgens zeggen van de directie van Centurion, bleek pas na aankoop (...) dat ter plaatse nooit vergunning verkregen zou worden voor de bouw van woningen en dat zij dus slachtoffer geworden was van fraude door de verkoper. Het valt te betwijfelen of dit een juiste lezing is; er bestaan namelijk aanwijzingen dat Centurion op moment van de betaling van genoemde koopsom al wist, dat er geen vergunning was/zou komen voor de bouw van woningen”.⁶⁰

“Uiteindelijk is het project verkocht voor een bedrag van US\$ 48.000,-; uit een extern taxatierapport was voordien gebleken dat dit ook een zeer reële verkoopprijs was gezien ligging etc”.⁶¹

“Een verwachte uitkering van ongeveer 10% aan de concurrente crediteuren/beleggers lijkt voorlopig een realistische benadering”.⁶²

⁵⁶ Verzamelmemorandum juni 2013, Productie D.33, p. 29. Dezelfde passages vindt men in de verzamelmemoranda van oktober 2013 (Productie D.34, p. 31) en maart 2014 (Productie D.35, p. 34-35), die VWGNijhof eveneens beoordeelde.

⁵⁷ Faillissementsverslag 8 december 2014, p. 2, Productie E.14.

⁵⁸ Faillissementsverslag 8 december 2014, p. 5, Productie E.14.

⁵⁹ Faillissementsverslag 29 mei 2015, p. 3, Productie E.14.

⁶⁰ Faillissementsverslag 2 september 2015, p. 4, Productie E.14. Dit betreft het project Vista Verde.

⁶¹ Faillissementsverslag 29 februari 2016, p. 2, Productie E.14. Dit betreft het project Vista Verde. Centurion heeft dat voor € 1,6 miljoen aangekocht.

49. De AFM concludeert eveneens dat sprake is van een piramidespel,⁶³ dat de overheadkosten (>30%) onverantwoord hoog waren, een en ander terwijl structureel de indruk werd gewekt dat de Accountants de kostenstructuur controleerden.⁶⁴
50. Ook de officier van justitie merkt Centurion aan als een piramidespel. Volgens diepgaand onderzoek door het openbaar ministerie blijkt dat Centurion slechts circa € 5 miljoen heeft geïnvesteerd in Costa Rica. Centurion heeft € 5,8 miljoen gebruikt voor rentebetalingen aan beleggers. Meer dan € 12 miljoen is niet traceerbaar. Voorts hield Centurion geen behoorlijke administratie aan volgens de officier van justitie: het geld werd op een grote hoop gegooid. Bovendien blijkt dat de drie kopstukken van Centurion al eerder bij grootschalige fraudezaken betrokken waren.⁶⁵
51. De fraude van Centurion staat niet op zichzelf. De Rijk had zich al verdienstelijk gemaakt met een piramidefraude, vlak voordat hij Centurion startte. Het desbetreffende bedrijf is in 2009 gefailleerd. De Rijk is inmiddels daarvoor strafrechtelijk veroordeeld. Als de Accountants De Rijk behoorlijk hadden gescreend, dan hadden zij dit moeten opmerken en geen verklaringen voor Centurion moeten afgeven.⁶⁶ De FIOD wijst de Accountants nota bene in april 2013 erop dat De Rijk als onbetrouwbaar bestuurder te boek staat vanwege zijn betrokkenheid bij Ecodirect en Pura Vida. Van der Rijt schrijft in de rechter kantlijn van de desbetreffende e-mail:

“Pyramide”.⁶⁷

Hoeveel red flags moet een accountant zien, voordat hij zijn werk neerlegt en degenen waarschuwt, die op zijn misleidende verklaringen vertrouwen?

⁶² Faillissementsverslag 29 februari 2016, p. 2, Productie E.14.

⁶³ Aangifte AFM d.d. 11 november 2014, p. 15 (Productie B.67):

“De AFM vermoedt dat de rentebetalingen aan investeerders hebben plaatsgevonden uit de door investeerders aan Centurion uitgeleende gelden.”

⁶⁴ Aangifte AFM d.d. 11 november 2014, p. 13 (Productie B.67):

“De AFM stelt vast dat Centurion de houders van obligaties en/of certificaten niet juist heeft geïnformeerd over de rol van de accountant en de vermeende betrokkenheid van de AFM. Centurion heeft in het aanbiedingsmateriaal aangegeven dat Centurion bij iedere belegging een accountant laat controleren of de investeringsbeloftes worden nagekomen. De investeerders zijn op basis van onder meer deze informatie een overeenkomst aangegaan met Centurion. De AFM heeft niet kunnen vaststellen dat door de accountant controle is uitgevoerd.”

⁶⁵ “Gearresteerd trio achter Centurion-fonds bij nog meer fraudezaken betrokken”, Vasco van der Boon, in: Financieel Dagblad 1 juli 2015, p. 17 (Productie E.12).

⁶⁶ Getuigenverklaring van Van der Rijt op 15 januari 2016, p. 6 (Productie E.2):

“Ik wist wel dat iets om Patrick zweemde. Ik weet nu niet dat er een strafrechtelijke onderzoek liep. Ik weet niet of ik het toen wist. Het was voor mij wel de reden om over te gaan op Snijtsheuvel. (...). Ik weet wel dat er iets was met De Rijk maar niet meer wat het precies was”

⁶⁷ Vergelijk e-mail Van Mullem aan Schulte en Van der Rijt d.d. 22 april 2013 (Productie B.44). Van der Rijt erkent dat dit zijn aantekeningen zijn in het getuigenverhoor van 15 januari 2016, p. 5, (Productie E.2).

E. Brief naar aanleiding van last onder dwangsom aan Centurion

52. Op 28 maart 2014 legt de AFM aan Centurion een last onder dwangsom op waarin zij aanvullende informatie vraagt omtrent de beleggingsproducten. Naar aanleiding hiervan schrijven Van der Rijt en Van Mullem op 23 april 2014:

“Bij de start van de onderneming heeft de directie van Centurion een administratiekantoor in de arm genomen om de financiële administratie voor de onderneming te verzorgen. Dit administratiekantoor heeft bij de inrichting van de financiële administratie geen gebruik gemaakt van zogenaamde kostenplaatsen, waardoor nimmer een vastlegging c.q. registratie van de financiële gegevens per product heeft plaatsgevonden. De financiële administratie is hierdoor door het administratiekantoor verzorgd, zonder rekening te houden met de specifieke branche waarin Centurion opereert en zonder rekening te houden met mogelijke informatiebehoeften van zowel interne als externe belanghebbenden (o.a. investeerders en de AFM).

Vanwege het bovenstaande is het voor de huidige controller van Centurion onmogelijk om de door de AFM gevraagde informatie direct uit de financiële administratie te herleiden. Extra comptabel (buiten de financiële administratie om) is deze informatie wel te reproduceren.

Doordat dit echter met terugwerkende kracht dient te geschieden, gaat dit naar onze mening ten koste van de betrouwbaarheid van de op te leveren informatie. Er dienen immers diverse aannames gedaan te worden (waaronder de toerekening van overheadkosten aan de verschillende producten), die gebaseerd zullen zijn op inschattingen van de directie van Centurion (in samenspraak met de controller)”.⁶⁸

53. De Accountants schrijven hier dat zij de kostenstructuur van Centurion niet behoorlijk kunnen controleren. De noodzakelijke informatie is immers niet per product bijgehouden. Hoewel de controle van de kostenstructuur tot (de kern van) haar taken behoorde, volgt uit het citaat dat zij die taak niet hebben vervuld.

F. Ondersteuning bij werving beleggers

54. VWGNijhof ondersteunt Centurion actief bij de werving van nieuwe beleggers. Zij stelt honderden losse exemplaren ter beschikking van de bovengenoemde accountantsverklaringen en assurance rapporten. Deze zijn bedoeld en worden gebruikt voor het werven van nieuwe beleggers. VWGNijhof geeft toestemming aan Centurion om deze verklaringen en assurance rapporten op de website te plaatsen. De assurance rapporten worden ook opgenomen in het beleggersmemorandum van 2013, waarop VWGNijhof voorafgaand een quickscan uitvoert.

⁶⁸ Brief Van der Rijt en Van Mullem d.d. 23 april 2014 (Productie B.63).

55. Centurion verwijst potentiële beleggers met vragen over financiële aspecten door naar VWGNijhof. Van der Rijt en Van Mullem staan tientallen beleggers persoonlijk te woord en wekken zo vertrouwen in de beleggingsproposities. Dit blijkt uit diverse e-mails en facturen van VWGNijhof.⁶⁹ Van der Rijt en Van Mullem erkennen dit ook in het getuigenverhoor bij de rechter-commissaris.⁷⁰ Het contact met VWGNijhof geeft de beleggers vertrouwen in Centurion. Alleen al de mogelijkheid van dat contact versterkt hun vertrouwen. VWGNijhof beseft dit volkomen, zoals Van Mullem hieronder zelf bevestigt:

“Hoi William,

Ik heb de factuur en de onderliggende urenregistratie even bekeken. Op 6 april jl. heb ik telefonisch contact gehad met de heer De Leeuw. Op 19 april jl. heb ik contact met de heer Hennekens gehad. Op beide telefoontjes staat 0,75 uur verantwoord. Dit lijkt in eerste instantie veel, maar we lopen bij deze telefoontjes tegen een aantal tijdrovende zaken aan. Ten eerste willen we de telefoontjes niet afraffelen omdat dit wellicht onprofessioneel en/of onbetrouwbaar overkomt, ten tweede dien ik deze telefoontjes schriftelijk uit te werken (opbouw dossier i.v.m. claimgevoeligheid) en ten derde vind ik het zelf noodzakelijk deze telefoontjes (schriftelijk) terug te koppelen aan Ferdinand/Patrick.”⁷¹

⁶⁹ Vergelijk de volgende declaraties:

- Declaratie van 31 mei 2012 (Productie C.2): “Telefonisch contact (potentiële) investeerders (De Leeuw / Hennekens) - € 275”.
- Declaratie 27 september 2012 (Productie C.5), telefoongesprek met en terugkoppeling naar Bontekoe.
- Declaratie van 26 november 2012 (Productie C.8): “INVESTEERDER - telefonisch contact dhr. Zendijk”
- Declaratie 22 januari 2013 (Productie C.9): “telefonisch contact de heer Chris van Deursen – potentiële investeerder” [3 kwartier]; “telefoongesprek de heer Janknegt” [3 kwartier]
- Declaratie 28 februari 2013 (Productie C.10): “mail inzake potentiële investeerder Hooyveld” [half uur]; “tel. contact Rien vd Sande” [half uur] “Investeerder - Kaminsky mail 17-01 -2013” [kwartier].
- Declaratie 31 maart 2013 (Productie C.11): “Telefonisch contact potentiële investeerder (de heer Ebbens)”
- Declaratie 30 september 2013 (Productie C.16): “W. van der Rijt belegger Perquin” en “W. van der Rijt overleg Ferdinand inz Perquin”
- Declaratie 16 december 2013 (Productie C.18): “B. van Mullem INVESTEERDER - tel. contact de heer Knoop incl vastlegging”.

⁷⁰ Getuigenverklaring van Van der Rijt op 15 januari 2016, p. 4 (Productie E.2):

Klopt het dat beleggers informatie over Centurion konden inwinnen bij VWGNijhof?

“Dat klopt. (...) Daar hadden wij een protocol over. De bedoeling was dat ik die gesprekken zou voeren. Ik heb dat verklaard wat op de website stond.”

Getuigenverklaring Van Mullem op 23 mei 2016, p. 12 (Productie E.3):

“Ze konden bellen en we stonden hen te woord over vragen die betrekking hadden op de werkzaamheden die we hadden gedaan.”

⁷¹ E-mail Van Mullem d.d. 14 juni 2012 (Productie B.34). Zoals blijkt uit de declaratie van 31 mei 2012, waren De Leeuw en Hennekens potentiële investeerders(Productie C.2).

De hierin genoemde heren De Leeuw en Hennekens beleggen vervolgens in Centurion, evenals vele andere personen die vanwege VWGNijhof vertrouwen dat Centurion een solide belegging biedt.

56. De rechtstreekse en lovende advisering aan (potentiële) beleggers blijkt ook uit andere stukken, waarop Stichting Beleggersbelangen Centurion (de “**Stichting**”) haar hand heeft weten te leggen. Verwezen zij bijvoorbeeld naar het briefje “Goedemorgen Patrick” dat hiervoor is geciteerd in nr. 36.⁷² Daarin bevestigt Van Mullem dat VWGNijhof stelselmatig aan (potentiële) beleggers laat weten dat zij intensief bij de controles van Centurion betrokken is.
57. Een ander voorbeeld betreft het contact met belegger Van ’t Riet. Deze vraagt hoe Centurion haar waardering van de grond in Vista Verde motiveert. Centurion verwijst hem door naar VWGNijhof. De belegger mailt daarop zijn vraag aan VWGNijhof. Van Mullem probeert de belegger eerst telefonisch te woord te staan.⁷³ Daarop volgt een schriftelijke reactie. Van Mullem stemt de conceptreactie af met Centurion en Van der Rijt schrijft vervolgens aan de belegger:

“Geachte heer Van ’t Riet,

Op 31 augustus 2009 heeft de directie van Centurion Vastgoed B.V. (verder: Centurion) aan VWGNijhof registeraccountants b.v. een doorlopende opdracht verstrekt om de 'opgave belegde gelden' (verder: de opgave) te controleren. Door middel van deze opgave legt de directie van Centurion verantwoording af aan haar obligatiehouders. Met de obligatiehouders is overeengekomen dat tenminste 83% van de uitgegeven obligatieleningen zal worden aangewend om gronden aan te schaffen in Costa Rica.

(...) Naar verwachting zal de uiteindelijke verkoopwaarde boven de aanschafwaarde liggen. Vooralsnog is het project echter nog niet volledig verkocht, waardoor wij ons niet hebben kunnen overtuigen van de gerealiseerde verkoopresultaten van het project. De directie van Centurion geeft ons periodiek inzicht in de gerealiseerde verkopen, maar wij hebben hier nog geen onderzoek naar verricht.

⁷² E-mail Van Mullem d.d.16 augustus 2011 (Productie B.20):

“Voorts ben ik benieuwd wanneer we betrokken zullen worden bij de bijzondere controles met betrekking tot obligatielening II en III. Jullie hebben destijds aangegeven dat VWGNijhof hierbij betrokken zou worden, hetgeen voor ons ook een voorwaarde was om bijvoorbeeld de controle te doen van de slotopgave van obligatielening I. Deze belofte is vervolgens door ons meerdere malen gecommuniceerd richting diverse partijen, waaronder Hoge Van Gerven en (potentiële) obligatiehouders. Je zult uiteraard begrijpen dat wij derhalve graag op korte termijn zouden willen starten met de controle van obligatielening II en III, zodat wij onze betrokkenheid bij Centurion c.s. kunnen blijven communiceren met (potentiële) obligatiehouders. De laatste maanden worden wij echter dusdanig weinig betrokken bij Centurion, dat het lastig is om (potentiële) obligatiehouders adequaat te woord te staan.”

⁷³ E-Mail Van Mullem d.d. 1 april 2011 (Productie B.12).

Volledigheidshalve willen wij vermelden dat wij bij de controle van de opgave voor ieder aangekocht perceel, middels raadpleging van het kadaster te Costa Rica, hebben vastgesteld dat het eigendom berust bij Centurion Real Estate S.A.. Centurion Real Estate S.A. is een vennootschap opgericht naar Costa Ricaans recht die gelieerd is aan Centurion.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

W. van der Rijt RA⁷⁴

- 58.** Van der Rijt schrijft: “naar verwachting zal de uiteindelijke verkoopwaarde boven de aanschafwaarde liggen”. Op welke verwachting baseert hij zich? Achteraf blijkt die verwachting volkomen misplaatst. Immers, de grond is in 2016 verkocht voor een verkoopwaarde van \$ 48.000 (circa € 43.000), terwijl de aanschafwaarde € 1,6 miljoen bedroeg. De verwachting van de accountant is gebaseerd op gebakken lucht.
- 59.** Voorts benadrukt Van der Rijt, dat VWGNijhof sinds augustus 2009 periodiek de beleggingen van Centurion controleert en dat Centurion daarmee verantwoording aflegt aan de beleggers. Ook bevestigt hij dat VWGNijhof de aankoop van de grond heeft gecontroleerd. Hij voedt daarmee het vertrouwen, dat VWGNijhof de taken die zij volgens de beleggingsmemoranda heeft, daadwerkelijk vervult.
- 60.** In 2016 houdt de rechter-commissaris Van der Rijt voor, dat er geen leningsovereenkomsten waren tussen de verschillende vennootschappen zodat de normale zekerheden voor beleggers ontbraken. Op de vraag of zulke informatie niet relevant is voor beleggers, antwoordt hij:

“Ik heb geen instrument. Ik kan geen beleggers aanschrijven. Dan kom ik voor de accountantskamer. Als je vindt dat iets dusdanig niet klopt, dan moet je je opdracht terug geven”.⁷⁵

Toch heeft Van der Rijt nooit de opdracht terug gegeven.

⁷⁴ E-mail Van der Rijt d.d. 20 april 2011 (Productie B.14); e-mail Van Mullem d.d. 12 april 2011 aan Centurion (Productie B.13).

⁷⁵ Vergelijk de getuigenverklaring van Van der Rijt op 15 januari 2016, p. 10 (Productie E.2).

G. Taken VWGNijhof volgens aanbiedingsmateriaal van Centurion, die zij niet vervult

- 61.** Vanaf eind 2008 geeft Centurion obligaties en andere financiële producten uit aan het publiek. Zij stelt in dat kader diverse beleggersmemoranda en ander informatiemateriaal op. In die documentatie wordt telkens benadrukt dat VWGNijhof de vaste accountant is van Centurion. Volgens de beleggingsmemoranda heeft VWGNijhof de volgende taken:⁷⁶
- 1) controle op naleving van de beloofde investeringsstructuur;
 - 2) controle op naleving van de beloofde kostenstructuur;
 - 3) controle op de aankoop van gronden in Costa Rica;
 - 4) controle van de jaarrekening.
- 62.** VWGNijhof verricht diverse activiteiten rondom de hier genoemde controles, zij het dat het noch qua inhoud noch qua frequentie overeenstemt met hetgeen de beleggers mochten verwachten. Over de jaarrekeningen legt VWGNijhof geen accountantsverklaring af. Over de andere punten geeft zij verschillende rapporten en verklaringen af, die met haar instemming aan de beleggers worden verstrekt. Dit wekt de indruk dat de accountant doet wat hem volgens de beleggersmemoranda als rol is toebedeeld. Zoals blijkt uit een e-mail van 16 augustus 2011, bevestigt VWGNijhof deze rol ook structureel aan de beleggers en potentiële beleggers in Centurion.⁷⁷ De rol van de accountant en zijn rapporten en verklaringen geven veel beleggers het vertrouwen dat Centurion betrouwbaar en solide is.
- 63.** VWGNijhof is betrokken bij het opstellen van beleggersmemoranda en prospectussen van Centurion. Zo vindt men in verschillende facturen specificaties als “vooroverleg memorandum Costa Rica”, “quick-scan beleggersmemorandum”, “beleggers memorandum sturen”, “Prospectus doornemen”, “Prospectus - doornemen - doorrekenen prognoses” en dergelijke.⁷⁸ Van Mullem schrijft bovendien op 25 januari 2012 aan Centurion “Ik heb gisteravond de brochures van de leningen doorgenomen ...”.⁷⁹ De Accountants bemoeien zich met de desbetreffende passages in de beleggersdocumentatie.⁸⁰ Zij onderzoeken ook de winstprognoses van Centurion en berekenen daar hoge kosten voor⁸¹. Van der Rijt schrijft aan zijn mede-vennoten, dat hij heeft verklaard (in de eerste assurance rapporten) dat de inleg geschiedde conform de

⁷⁶ Vergelijk o.a. de beleggersmemoranda in Productie D.6, Productie D.9, Productie D.12, Productie D.33, Productie D.34 en Productie D.35.

⁷⁷ Vergelijk de e-mail Van Mullem d.d.16 augustus 2011, zoals geciteerd in de vorige paragraaf (Productie B.20).

⁷⁸ Vergelijk o.a. facturen d.d. 27 september 2012, 26 oktober 2013, 30 september 2013 en 16 december 2013 (Productie C.5, Productie C.6, Productie C.16 en Productie C.18).

⁷⁹ Brief van 25 januari 2012, Productie B.27. Vergelijk ook de getuigenverklaring van Van Mullem d.d. 23 mei 2016, p. 9 (Productie E.3).

⁸⁰ Vergelijk o.a. Productie B.53, Productie B.54 en Productie B.61.

⁸¹ Vergelijk onder meer de voorschotnota van € 12.100,= van 17 januari 2014, Productie C.19.

prospectussen.⁸² De Accountants kennen dus de beleggersmemoranda en overige informatiebrochures, waarin haar rol beschreven staat.

64. VWGNijhof distantieert zich nooit van de (controle)werkzaamheden die in de beleggersmemoranda aan haar worden toegeschreven. Integendeel, de Accountants wekken actief de indruk dat zij deze taken conform de beleggersmemoranda uitvoeren:
- zij brengen diverse (misleidende) assurance rapporten en accountantsverklaringen uit, die aansluiten bij de beleggersmemoranda; daardoor ontstaat de indruk dat zij ook de overige toegezegde controles uitvoeren;
 - zij stellen honderden exemplaren van deze rapporten en verklaringen ter beschikking, zodat Centurion deze kan doorsturen aan beleggers en potentiële beleggers;
 - zij staan toe dat deze verklaringen en rapporten op de website van Centurion worden geplaatst;
 - zij communiceren rechtstreeks aan (potentiële) beleggers dat zij als registeraccountant bij Centurion betrokken is;
 - zij schrijven dat de waarde van de grond naar verwachting zal stijgen.⁸³
65. VWGNijhof controleert actief op welke wijze Centurion de betrokkenheid van de accountants op haar website weergeeft. VWGNijhof doet in 2010 enkele aanpassingssuggesties en kan zich vervolgens goed vinden in de wijze waarop Centurion haar betrokkenheid verwoordt, aldus Van der Rijt.⁸⁴ Het bovengenoemde

⁸² E-mail Van der Rijt intern d.d. 31 oktober 2014, p. 3 (Productie B.68).

⁸³ E-mail Van der Rijt d.d. 20 april 2011 (Productie B.14); e-mail Van Mullem d.d. 8 april 2011 (Productie B.13).

⁸⁴ Vergelijk de getuigenverklaring van Van der Rijt op 15 januari 2016, p. 2 en 3 (Productie E.2):

Hoe heeft u gecontroleerd dat er door de klant geen misbruik is gemaakt van uw verklaringen/rapporten? Waar en hoe is dit vastgelegd?

“Wij hielden regelmatig de website van Centurion bij. Er kwamen bijvoorbeeld negatieve stukken op het web waar wij iets van vonden. We namen dan contact op met de directie. Als er dingen op het web stonden die wij niet goed vonden, dan namen wij contact op met de directie. Er stond bijvoorbeeld iets inzake grondprijzen op die belachelijk waren, dan zeiden wij daar iets van. De directie van Centurion probeerde ook zaken recht te zetten.”

Wat kunt u verklaren over de tevredenheid van VWGNijhof over de externe uitingen van haar naam door Centurion?

“We waren ontevreden over hun website, we hebben daar iets van gezegd en toen hebben zij dat aangepast en waren we tevreden over hun website.”

Wij tonen u een mailwisseling uit januari 2015 tussen u, Bart van Mullem en Theo Verwoert, de Compliance Officer van VWGNijhof omdat het op kantoor gonst van de geruchten over de verwevenheid Centauro en Centurion. U legt aan Bart van Mullem uit dat u tekst en uitleg geeft in een mail waarbij Theo Verwoert bepaalt aan wie hij deze mail doorstuurt. In de mail geeft u tekst en uitleg en herhaalt u de tekst waarmee u op 31 oktober 2014 een update inzake Centurion aan de vennoten van VWGNijhof heeft gegeven. U schrijft onderaan pagina 3 het volgende:

In 2010 werd op hun website wat al te enthousiast geschermd met onze betrokkenheid en op ons verzoek heeft men dat teruggebracht naar feitelijkheden.

informatiemateriaal, waarin telkens de controlerende taken van VWGNijhof werd genoemd, heeft een prominente plaats op die website, evenals alle assurance rapporten en enkele controlerapporten van VWGNijhof.⁸⁵ VWGNijhof kan zich kennelijk daarin vinden.

66. Volgens de website bieden de accountantscontroles zekerheid aan de beleggers dat Centurion haar beleggingsbeloften nakomt. De Accountants hebben deze bewoordingen goedgekeurd. De beoogde strekking van de accountantscontroles blijkt onder meer uit de volgende citaten.

“Bij het oprichten van Centurion Vastgoed is zoveel mogelijk rekening gehouden met de wensen van de veeleisende belegger. Uitgangspunt is een constructie, waarbij de belegger zeker weet dat zijn geld belegd wordt. Daarom heeft Centurion Vastgoed ervoor gekozen om via een unieke constructie haar periodieke investeringsbeloftes door een registeraccountant te laten controleren.”

“Toezicht

Om op een vertrouwde en transparante manier te kunnen investeren, is een goede controle van de geldstromen noodzakelijk. Centurion Vastgoed hanteert al vanaf haar eerste investering een unieke constructie voor de veeleisende investeerder. Een registeraccountant controleert of het door beleggers geïnvesteerde geld volgens afspraak wordt geïnvesteerd. Verklaringen hieromtrent worden aan alle investeerders van Centurion ter beschikking gesteld. De accountantsverklaringen omtrent onze reeds uitgegeven producten kunt u inzien onder financieel nieuws.”⁸⁶

67. Hierna komen de lacunes in de nakoming van de controleverplichtingen nader aan de orde, per type controletaak.

Kunt u aangeven met welke betrokkenheid van VWGNijhof op de site van Centurion in 2010 wat al te enthousiast werd geschermd?

“Er stond bijvoorbeeld “er wordt gecontroleerd door VWGNijhof” dat is niet de bedoeling, het gaat om feitelijkheden, wat we precies doen. Zowel wij, als de notaris, vonden dat er gesuggereerd werd dat wij van alles controleerden. Dat was niet zo, daarom hebben we precies gezegd wat we gedaan hebben en dat mocht op de website gezet worden. Meer niet.”

⁸⁵ De prints van Centurion’s website rondom het faillissement van Centurion zijn bijgevoegd als Productie D.1.

⁸⁶ Productie D.1, pagina “Over Centurion” en pagina “toezicht”. Het eerste citaat vervolgt met uitdrukkelijke verwijzing naar VWGNijhof:

“Een registeraccountant van VWG Nijhof controleert of het geïnvesteerde vermogen door beleggers wordt gebruikt voor de aankoop van onroerend goed. Verklaring omtrent toezicht en controle worden aan investeerders van Centurion Vastgoed ter beschikking gesteld. Meer informatie en verklaringen van toezicht en controle over obligatieleningen vindt u op financieel nieuws.”

G.1. Controle investeringsstructuur

68. Volgens de beleggingsmemoranda en het overige informatiemateriaal controleert VWGNijhof viermaal respectievelijk tweemaal per jaar de investeringsstructuur.⁸⁷ VWGNijhof is betrokken bij het opstellen hiervan en weet dus, dat deze taak aan haar is toebedeeld. Overigens verklaart Van der Rijt dat hij niets begreep van de oorspronkelijke structuur.⁸⁸

69. VWGNijhof is nauw betrokken bij de investeringsstructuur van Centurion. Zij maakt in maart 2010 een uitgebreide analyse van de structuur en adviseert om Centurion te herstructureren. Daarbij stelt zij aan De Rijk en Snijsheuvel voor, om “de juridische en economische eigendom van het project Costa Rica gelijk over u beiden te verdelen”.⁸⁹ De Rijk en Snijsheuvel doen dat vervolgens ook: de projecten in Pacific Gardens worden gehouden via Centurion CPD, waarvan zij beiden 50 % aandeelhouder zijn. Deze structuur staat geheel los van Centurion. Van der Rijt is verantwoordelijk voor dit advies. Hij verklaart hierover:

“Wim Schulte heeft hem ondertekend. Dit is een belastingadviesverhaal. Ik weet dat ik initiator was. (...) Dit stuk heb ik niet geschreven maar kwam wel uit mijn koker.”⁹⁰

70. In het informatiemateriaal staat telkens dat de grond dient als onderpand van de beleggingen, omdat de grond wordt gehouden via dochtervennootschappen van Centurion.⁹¹ Centurion benadrukt dat de grond volledig in eigendom is en dat VWGNijhof dit volledig controleert. Blijkens haar brief van 15 maart 2010 begrijpt VWGNijhof dit zo, dat de beleggers een ‘pandrecht’ hebben op de kavels.⁹² Volgens het informatiemateriaal hebben de beleggers dus verhaal op de grond via hun aanspraken op Centurion.

⁸⁷ “Centurion Vastgoed Laat haar registeraccountant viermaal per jaar controleren of zij de beloofde investeringsstructuur nakomt.” respectievelijk “Centurion Vastgoed laat haar registeraccountant tweemaal per jaar controleren of zij haar beloofde investeringsstructuur nakomt.” Vergelijk o.a. de beleggersmemoranda in Productie D.6, p. 2, Productie D.9, p. 2 en 3.

⁸⁸ “Ik weet nog dat ik bij de eerste bespreking niets begreep van de hele structuur die gepresenteerd werd. (...) We hebben toen heel snel gezegd dat er een controller op moest zitten. Dat was het eerste advies.” Vergelijk Getuigenverklaring Van der Rijt d.d. 14 januari 2016, p. 5 (Productie E.1).

⁸⁹ Brief VWGNijhof d.d. 15 maart 2010, p. 3: “Het lijkt ons correct om de juridische en economische eigendom van :“het project Costa Rica” gelijk over u beiden te verdelen.”

⁹⁰ Getuigenverklaring Van der Rijt d.d. 14 januari 2016, p. 5 (Productie E.1).

⁹¹ “Het project dat Centurion ontwikkelt is volledig in eigendom. Het financierings- en aankooptraject van dit project is volledig gecontroleerd door een Nederlandse registeraccountant (VWGNIJHOF Accountants & Belastingadviseurs).” Vergelijk de brochures van Centurion onder het kopje “Grond als onderpand” (Productie D.14, Productie D.16, Productie D.18 Productie D.25 en Productie D.27).

⁹² Brief VWGNijhof d.d. 15 maart 2010: “Om de positie van de obligatiehouders aantrekkelijk te maken hebben zij naast een gegarandeerde terugbetaling en een rendement van 8,4 % een pandrecht op de kavels” (Productie B.4).

- 71.** Van der Rijt en Van Mullem weten dat de grond in Pacific Gardens niet wordt gehouden door dochtermaatschappijen van Centurion, maar door een privévennootschap van De Rijk en Snijtsheuvel. De Accountants verzuimen om dit aan de beleggers te rapporteren. Integendeel, zij verbloemen dit in de assurance rapporten, door te schrijven dat de grond wordt gehouden via Centurion CPD, waarbij zij verzwijgen dat dit geen dochtervennootschap is van Centurion.⁹³
- 72.** In de beleggingsmemoranda voor Vista Verde wordt de investeringsstructuur verder vormgegeven door middel van stichting Obligatiehouders Centurion (niet zijnde de Stichting Beleggersbelangen Centurion). Volgens de beleggingsmemoranda treden twee obligatiehouders op als bestuurders van deze stichting Obligatiehouders Centurion, zodat zij toezicht kunnen houden op de gang van zaken. VWGNijhof is zich hiervan bewust.⁹⁴ Er worden echter nooit obligatiehouders als bestuurder benoemd. VWGNijhof adviseert Centurion veelvuldig over de structuur, en brengt diverse assurance rapporten uit. Zij rapporteert echter niet over dit gebrek in de investeringsstructuur. Daardoor blijven beleggers in de waan, dat obligatiehouders via Stichting Obligatiehouders Centurion toezicht houden op Centurion.
- 73.** De AFM concludeert in haar last onder dwangsom dat Centurion het aan de beleggers beloofde beleggingsbeleid heeft gewijzigd, zonder dit aan de beleggers te communiceren.⁹⁵ Naar aanleiding hiervan publiceert Centurion vlak voor haar faillissement in 2014 “Productinformatie” ten aanzien van Obligatieleningen IV tot en met VII, Centurion Winstcertificaten en Centurion Winstcertificaten+. Hieruit blijkt dat Centurion bij deze producten het beleggingsbeleid had gewijzigd en daarmee de kosten- en investeringsstructuur niet nakwam. Centurion heeft het beleggingsbeleid aangepast door andere aantallen woningen te bouwen, door andersoortige woningen te bouwen, door geen woningen maar een beheercentrum te bouwen, door meer of juist minder grond aan te kopen, of door infrastructuur aan te leggen die volgens het aanbiedingsmateriaal al aanwezig zou zijn.⁹⁶ De Accountants brengen regelmatig assurance rapporten uit, die het vertrouwen wekken dat de kosten- en investeringsstructuur van Centurion in orde is. Zij merken nimmer op dat Centurion zich niet aan haar beleggingsbeloften houdt.

⁹³ Assurance rapporten van 2 februari 2012 en 20 juni 2013.

⁹⁴ Brief VWGNijhof d.d. 15 maart 2010, p. 3: “Het bestuur van de stichting bestaat uit een bestuurder aangewezen door Centurion Kavelbank BV en twee bestuurders uit de kringen van obligatiehouders.”

⁹⁵ Last onder dwangsom AFM d.d. 28 maart 2014, Productie B.62

⁹⁶ Vergelijk de Productinformatie uit juni 2014, twee maanden voor het faillissement, in Productie D.15, Productie D.17, Productie D.19 en Productie D.21.

G.2. Controle kostenstructuur

74. Volgens de beleggingsmemoranda en het overige informatiemateriaal controleert VWGNijhof viermaal respectievelijk tweemaal per jaar de kostenstructuur.⁹⁷ VWGNijhof is betrokken bij het opstellen hiervan en weet dus, dat deze taak aan haar is toebedeeld.⁹⁸
75. VWGNijhof controleert de kostenstructuur niet, althans niet behoorlijk. Zij publiceert weliswaar een paar assurance rapporten, waarin staat dat de waarde van de grond tenminste 83 % van de inleg van de beleggers bedraagt.⁹⁹ Over de kostenstructuur zegt dat echter weinig relevants. Hetzelfde geldt voor de assurance rapporten inzake de aflossing van obligaties.¹⁰⁰
76. De Accountants hebben rondom de management letter van augustus 2012 de kostenstructuur van Centurion kritisch tegen het licht gehouden. De constatering is schrikbarend. Miljoenen euro worden overgemaakt naar vennootschappen buiten Centurion. Snijsheuvel declareert € 1,6 miljoen, zonder dat daaraan een overeenkomst ten grondslag ligt. Directie en personeelsleden maken voor € 160.000 privéschulden via Centurion. De administratie is een chaos. De gang van zaken rondom Vista Verde heeft alles van een piramidespel.
77. Van der Rijt en Van Mullem melden dit aan de directie van Centurion, maar zij laten de assurance rapporten ongemoeid op de website van Centurion. Ook daarna publiceren zij nieuwe vertrouwenwekkende assurance rapporten, die op die website worden geplaatst.¹⁰¹ De beleggers worden daarmee ten onrechte in de waan gelaten, dat Centurion een betrouwbare kostenstructuur heeft, die VWGNijhof regelmatig controleert. Ook in actieve zin blijven Van der Rijt en Van Mullem de werving van nieuwe beleggers ondersteunen door potentiële beleggers in vertrouwenwekkende bewoordingen te woord te staan.
78. VWGNijhof detacheert twee medewerkers bij Centurion, om de administratie op te zetten. Na enkele maanden worden deze medewerkers tegen vergoeding overgenomen door Centurion. Als vervolgens de directeur van Centurion wordt opgenomen om af te kicken van zijn cocaïneverslaving, neemt VWGNijhof de leiding over Centurion. Per 28 mei

⁹⁷ “Het door middel van een accountantsverklaring erop toezien dat de kostenstructuur (...) wordt gehandhaafd.”

Vergelijk o.a. de beleggersmemoranda in Productie D.6, p. 6, Productie D.9, p. 6, Productie D.33, p. 24 en Productie D.34, p. 29.

⁹⁸ Vergelijk nr. 63.

⁹⁹ Assurance rapporten van 29 maart 2010 en 19 oktober 2010, Productie A.2 en Productie A.3.

¹⁰⁰ Vergelijk de controleverklaringen inzake de aflossing van obligaties in Productie A.4, Productie A.5 en Productie A.7.

¹⁰¹ Assurance Rapport d.d. 20 juni 2013 (Productie A.8). In juli 2012 publiceren de Accountants een Assurance Rapport inzake de terugbetaling van obligatielening III (Productie A.7). Op dat moment waren zij volop bezig met de alarmerende concept managementletter bij de jaarrekening 2011.

2013 wordt accountant Van Mullem daartoe als interim manager gedetacheerd bij Centurion, met de volgende specifieke taken:

- leidinggeven aan de medewerkers van de financiële administratie;
- leidinggeven aan de medewerkers van de afdeling relatiebeheer;
- leidinggeven aan de medewerkers van de overige stafafdelingen;
- alle overige niet nader te genoemde managementwerkzaamheden, in de breedste zin des woords.¹⁰²

79. Partijen geven concreet vorm aan deze overeenkomst. Zo vindt twee weken later een financieel overleg plaats binnen Centurion, waarin wordt bevestigd dat Van Mullem de leiding neemt op de afdeling en dat VWGNijhof de rol van directie krijgt als het gaat om het aanpassen van processen.¹⁰³ Met andere woorden, het management van Centurion ligt in handen van VWGNijhof en meer in het bijzonder van Van Mullem.

80. Ondanks de zeer intensieve betrokkenheid van VWGNijhof en de Accountants blijft de kostenstructuur van Centurion een chaos. De Accountants schrijven dat uitdrukkelijk in april 2014, zij het enigszins omfloerst:

“De financiële administratie is (...) verzorgd, zonder rekening te houden met de specifieke branche waarin Centurion opereert en zonder rekening te houden met mogelijke informatiebehoefte van zowel interne als externe belanghebbenden (o.a. investeerders en de AFM). Mede vanwege de groei van de onderneming is (...) intern geen aandacht geschonken aan het inrichten van kostenplaatsen (ofwel: het voeren van een financiële administratie per product/aanbieding).”¹⁰⁴

81. Het is opmerkelijk dat Van der Rijt en Van Mullem verklaren dat de administratie van Centurion niet deugdelijk is en dat men op basis daarvan de kostenstructuur niet kan controleren. Immers: sinds het begin is VWGNijhof als accountant en adviseur betrokken bij Centurion en die betrokkenheid wordt gaandeweg geïntensiveerd. Zo dringen de Accountants in 2011 aan op het controleren van de jaarrekening. In november 2011 geeft Centurion de opdracht om de jaarrekeningen van haar Nederlandse vennootschappen op te stellen en waar nodig van een accountantsverklaring te voorzien.¹⁰⁵ VWGNijhof maakt daar veel werk van.¹⁰⁶ Sinds juni 2012 is VWGNijhof intensief betrokken bij het opzetten en inrichten van Centurion's financiële administratie.¹⁰⁷ Vanaf juni 2013 verzorgt

¹⁰² Werkopdracht en detacheringsovereenkomst d.d. 24 mei 2013 (Productie B.47).

Getuigenverklaring Van der Rijt d.d. 14 januari 2016, p. 8 (Productie E.1).

¹⁰³ Notulen financieel overleg Centurion d.d. 12 juni 2013 (Productie B.49).

¹⁰⁴ Brief Van der Rijt en Van Mullem 23 april 2014 (Productie B.63).

¹⁰⁵ Op 16 november 2011 bevestigt Centurion dat VWGNijhof de opdracht heeft om de jaarrekeningen op te maken en van een accountantsverklaring te voorzien (Productie B.23).

¹⁰⁶ Vergelijk de stukken die zijn opgenomen als Productie B.24, Productie B.25, Productie B.26, Productie B.27, Productie B.28 en Productie B.33.

¹⁰⁷ Voor het opzetten en begeleiden van de financiële administratie declareert VWGNijhof 24 uur in juni 2012 en gemiddeld 4 uur in augustus 2012 – januari 2013 (Productie C.4 - Productie C.10).

VWGNijhof maandenlang zelf de financiële administratie en geeft Van Mullem leiding aan de onderneming, waarvoor VWGNijhof meer dan 500 uur in rekening brengt. Dat is gemiddeld 20 uur per week.¹⁰⁸

G.3. Controle aankoop gronden

82. Volgens de beleggingsmemoranda en het overige informatiemateriaal controleert VWGNijhof de aankoop van de gronden.¹⁰⁹ VWGNijhof is betrokken bij het opstellen hiervan en weet dus, dat deze taak aan haar is toebedeeld.¹¹⁰
83. VWGNijhof controleert de aankoop van de gronden zeer selectief. Hiervoor is reeds aangegeven, dat de assurance rapporten rondom de aankoop van de gronden in Pacific Gardens misleidend zijn. Deze gronden zijn aangekocht door een privévennootschap van Snijsheuvel en De Rijk, terwijl de assurance verklaring dit listig verzwijgt.
84. Opmerkelijk is, dat VWGNijhof geen rapport uitbrengt over de transacties rondom Vista Verde. Centurion koopt die grond voor € 1,6 miljoen. Zij verkoopt de grond in stukken aan beleggers, voor € 3,3 miljoen. De percelen worden niet geleverd. Vervolgens wordt bekend dat het landbouwgrond is, die niet bebouwd kan of mag worden, onder meer omdat er geen watervoorziening is. Dan koopt Centurion de verkochte percelen weer terug van de beleggers voor een hogere prijs. Alles wordt gefinancierd met gelden van nieuwe beleggers. Over de terugkoop van de grond in Vista Verde verschijnt geen assurance rapport en de eerdere assurance rapporten worden niet gecorrigeerd.¹¹¹ De Accountants zijn daarover wel zeer kritisch in hun management letter van augustus 2012. Evident: deze gang van zaken laat zien dat sprake is van een piramidespel.
85. Ondanks de kritiek van de Accountants, werken zij eraan mee, dat Snijsheuvel via zijn privévennootschap € 755.043 declareert en betaald krijgt voor zijn bemiddelingswerk inzake Vista Verde.¹¹² Deze betaling geschiedt onverplicht door Centurion CPD, geheel ten laste van de inleg van nieuwe beleggers.

¹⁰⁸ Vanaf juni 2013 declareert VWGNijhof 504 uur voor het verzorgen van de financiële administratie. Dit betreft 166 uur in juni, 212 uur in augustus, 98 uur in oktober en 27 uur in november 2013 (Productie C.13, Productie C.15, Productie C.17 en Productie C.18).

¹⁰⁹ "Zo laten wij bijvoorbeeld controleren of de aangekochte onroerende goederen wel overeenkomen met hetgeen wij beloven aan onze beleggers. Dit doet de registeraccountant periodiek.", aldus de brochures van Centurion onder het kopje "Zekerheden en Risico's – Accountant" (Productie D.2 - Productie D.4). "Het project dat Centurion ontwikkelt is volledig in eigendom. Het financierings- en aankooptraject van dit project is volledig gecontroleerd door een Nederlandse registeraccountant (VWG NIJHOF Accountants & Belastingadviseurs)." Vergelijk de brochures van Centurion onder het kopje "Grond als onderpand" (Productie D.14, Productie D.16, Productie D.18 Productie D.25 en Productie D.27).

¹¹⁰ Vergelijk nr. 63.

¹¹¹ Management letter VWGNijhof van augustus 2012 (Productie B.36).

¹¹² Getuigenverklaring van Van der Rijt op 15 januari 2016, p. 7 (Productie E.2):

Wij tonen u een mail van 5-2-2014 van Karin Heijnen naar Wim van der Rijt over actiepunten Centurion met als bijlage een niet ondertekende kwijtscheldingsovereenkomst tussen schuldenaar Centurion Real Estate S.A. en schuldeiser CDP van 25-09-2012. Hierin staat zakelijk en kort weergegeven dat (...)

G.4. Controle jaarrekening

86. Volgens de beleggingsmemoranda en het overige informatiemateriaal controleert VWGNijhof de jaarrekening.¹¹³ VWGNijhof is betrokken bij het opstellen van deze memoranda en weet dus, dat deze taak aan haar is toebedeeld.¹¹⁴
87. Van Mullem en Van der Rijt zijn zich bewust, dat deze controletaak cruciaal is voor de beleggers. Dat volgt uit de aard van hun beroep.¹¹⁵ Het blijkt eveneens uit het briefje “Goedemorgen Patrick” dat hiervoor is geciteerd in nr. 36. Daarin bevestigt Van Mullem dat VWGNijhof stelselmatig aan (potentiële) beleggers laat weten dat zij intensief bij de controles van Centurion betrokken is. In dat kader spreekt Van Mullem Centurion erop aan, dat hij spoedig aan de slag wil met de controle van de jaarrekeningen. Anders kan hij de beleggers niet adequaat te woord blijven staan.¹¹⁶ Sic!

-
- Centurion Real Estate S.A. kosten van de Makelaardij ad € 755.043 heeft doorberekend aan CPD;
 - Centurion Real Estate S.A. nog steeds geen kavels kan leveren en een vordering tot schade bij de vorige eigenaar niet is te verwachten; (...)

Kent u de getoonde kwijtscheldingsovereenkomst? Wat kunt u hierover verklaren?

“Ja ik ken deze overeenkomst. De besprekingen waren in het begin veel onduidelijker. We hebben getracht zoveel mogelijk te formaliseren. Wim Schulte heeft dit stuk geschreven, Ik zal ongetwijfeld de initiator zijn geweest. Dit had te maken met fiscaliteiten. Het is een formele uitwerking van zaken die gebeurd zijn.”

Bent u van mening dat er tussen de partijen gehandeld is op een wijze die ook willekeurige onafhankelijke derden zouden doen? Met andere woorden zijn de kosten en baten in de juiste vennootschap verantwoord?

“Ik heb gezegd dat ze vast moesten leggen wat er met elkaar af was gesproken. Ik heb geadviseerd dat ze in een overeenkomst vastleggen wat ze met zijn drieën wilden.”

¹¹³ Vergelijk o.a. de beleggersmemoranda van obligatielening I, II en III, staat telkens “De accountant zal de jaarrekening controleren” onder het kopje “Verslaglegging” op p. 7 (Productie D.6, Productie D.9 en Productie D.12). Ook in de informatiememoranda uit 2013 en 2014, staat telkens “De accountant zal de jaarrekening controleren” onder het kopje “inleiding” op p. 9 en voorts op p. 47 resp. p. 50 en p. 53 (Productie D.33, Productie D.34 en Productie D.35).

¹¹⁴ Vergelijk nr. 63. In maart 2011 benadrukt Van der Rijt, dat er een accountantsverklaring dient te komen voor de jaarcijfers van Centurion (Productie B.10). Van Mullem herhaalt dit enkele maanden later (Productie B.20).

¹¹⁵ Getuigenverklaring van Van der Rijt op 15 januari 2016, p. 3 (Productie E.2):

“Ik vind dat een belegger pas echt goed geïnformeerd is met een goed gekeurde jaarrekening met alles erop en eraan. Dat vind ik”.

¹¹⁶ E-mail Van Mullem d.d.16 augustus 2011 (Productie B.20):

“Goedemorgen Patrick,

(...) De laatste maanden worden wij echter dusdanig weinig betrokken bij Centurion, dat het lastig is om (potentiële) obligatiehouders adequaat te woord te staan.

Om onze dienstverlening in de toekomst voort te kunnen blijven zetten, zouden wij graag op korte termijn betrokken worden bij:

- de controle van de jaarrekening 2009 en 2010 van Centurion Vastgoed en Centurion Real Estate; (...).”

88. Zoals hiervoor vermeld (nr. 36 e.v.) verricht VWGNijhof allerlei werkzaamheden in het kader van de controle van jaarrekeningen van Centurion. Zij geeft echter nimmer een accountantsverklaring of samenstellingsverklaring af.¹¹⁷ Mede gezien de concept management letter uit 2012, verbaast dit geenszins. Wel verbazingwekkend is dat de Accountants het informatiemateriaal van Centurion veelvuldig beoordelen, terwijl zij nooit de passages corrigeren waarin staat dat VWGNijhof de jaarrekening controleert.¹¹⁸ Ook naar de beleggers communiceren zij dat niet. Integendeel: zij benadrukken hun intensieve betrokkenheid bij Centurion.

III. Juridische kwalificatie: schending beroepsregels

89. Van der Rijt en Van Mullem hebben een aantal beroepsregels geschonden. Zij hebben niet de verschuldigde professionaliteit, integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid en zorgvuldigheid in acht genomen.¹¹⁹ Zij hebben in het bijzonder de volgende bepalingen geschonden: art. 2, 4-11, 13-15, 20-22 Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (“VGBA”). Voorts hebben zij in het kader van de assurance rapporten niet de vereiste onafhankelijkheid in acht genomen.

90. De schending van de beroepsregels komt tot uitdrukking in de beschrijving van de feiten. Verwezen zij naar de bespreking van de feiten hiervoor. Naar indruk van de klagers liggen de ernstigste schendingen besloten in de onderstaande feiten. De voetnoten daarbij verwijzen naar relevante bepalingen uit de VGBA. De klagers beogen hun klacht niet te beperken tot deze schendingen en deze bepalingen.

- VWGNijhof, in het bijzonder Van der Rijt en Van Mullem, hebben van 2008 tot en met 2014 ten onrechte de indruk gewekt, laten wekken en laten voortbestaan dat zij structureel cruciale controlewerkzaamheden verrichtten op de jaarrekening, de aankoop van de gronden, de kostenstructuur en de investeringsstructuur van Centurion. Zij hebben geen enkele maatregel getroffen om deze onjuiste indruk weg te nemen of zich hiervan te distantiëren.¹²⁰
- VWGNijhof, in het bijzonder Van der Rijt en Van Mullem, hebben de jaarrekeningen niet gecontroleerd, althans geen controleverklaringen afgegeven. Zij hebben zelfs geen samenstellingsverklaringen afgegeven. Zij hebben andere controles (kostenstructuur, investeringsstructuur) niet althans slechts enkele keren uitgevoerd, in tegenstelling tot hetgeen daarover vermeld staat in de beleggersmemoranda en hetgeen VWGNijhof met Centurion was overeengekomen.

¹¹⁷ Vergelijk Productie B.24, Productie B.28, Productie B.33, Productie B.36, Productie B.56 en Productie B.57.

¹¹⁸ Vergelijk nr. 63. Daaruit blijkt (onderbouwd met bewijsstukken) dat VWGNijhof structureel het aanbiedingsmateriaal van Centurion beoordeelde.

¹¹⁹ Art. 2 VGBA.

¹²⁰ Art. 9 en 10 VGBA.

- Van der Rijt en Van Mullem hebben zich niet gedistantieerd van de taken die aan VWGNijhof werd toebedeeld volgens de beleggersmemoranda, terwijl deze memoranda bij haar bekend waren en VWGNijhof die taken niet of nauwelijks vervulde.
- Van der Rijt heeft een aantal controleverklaringen en assurance rapporten afgegeven, die ten onrechte de indruk wekken dat Centurion de gelden van de beleggers behoorlijk investeerde en dat deze investeringen goed rendeerden. Dit geschiedde met medewerking van Van Mullem. Deze verklaringen en rapporten zijn bestemd voor de (potentiële) beleggers in Centurion. Door zich te richten tot potentiële beleggers, kregen deze stukken het karakter van wervingsmateriaal, dat vertrouwen wekte bij personen die overwogen om in Centurion te beleggen.¹²¹
- Van der Rijt heeft door middel van een aantal assurance verklaringen de indruk gewekt, dat de gronden (en gelden) in Pacific Gardens werden gehouden door dochtervennootschappen van Centurion. Van der Rijt en Van Mullem wisten echter dat Centurion de gelden doorsluisde naar een privévennootschap van de directie. Door middel van de assurance verklaringen verbloemden zij dat. Zij misleidden hiermee de beleggers, die vertrouwden dat de assurance verklaringen juist waren en toonden dat Centurion een betrouwbare instelling was.¹²²
- In de managementletter van augustus 2012 hebben Van der Rijt en Van Mullem geconstateerd dat Centurion zware verliezen leed op de belegging in Vista Verde. Dit betekent dat de controleverklaringen over de aflossing van obligatieleningen 1 en 2 (met bonusrente) onjuist bleken. VWGNijhof heeft dit niet naar buiten gebracht, heeft die controleverklaringen niet ingetrokken of zich anderszins hiervan gedistantieerd. Integendeel, zij stond toe dat Centurion de controleverklaringen bleef gebruiken op haar website en in informatiememoranda, om nieuwe beleggers te werven.¹²³
- In de managementletter van augustus 2012 constateerden Van der Rijt en Van Mullem, dat voor miljoenen euro betalingen werden verricht, zonder dat daaraan overeenkomsten ten grondslag lagen. De betalingen geschieden onder meer aan privévennootschappen van de directie. Ook constateerden zij, dat er geen digitale administratie aanwezig was tot begin 2011. Voorts stelden zij vast dat de directie hen had bedrogen over een fictieve werkneemster.
- Gezien de management letter wisten Van der Rijt en Van Mullem dat de administratie van Centurion zeer gebrekkig was en dat de directie onbetrouwbaar was. Zij konden dan ook geen accountantsverklaring afgeven bij de jaarrekening. In 2014 verklaarden Van der Rijt en Van Mullem bovendien uitdrukkelijk, dat de financiële administratie

¹²¹ Art. 6, 11, 21 en 22 VGBA.

¹²² Art. 6, 11, 21 en 22 VGBA.

¹²³ Art. 9 en 10 VGBA.

geen rekening hield met informatiebehoeften van zowel interne als externe belanghebbenden (o.a. investeerders en de AFM). Tegen deze achtergrond is onbegrijpelijk hoe Van der Rijt met medewerking van Van Mullem verschillende accountantsverklaringen en assurance-rapporten kon uitbrengen, inhoudende dat Centurion zich hield aan de door haar toegezegde kostenstructuur. Die verklaringen hebben zij niet ingetrokken. Integendeel, zij hebben toegestaan dat Centurion de accountantsverklaringen bleef gebruiken op haar website en in informatiememoranda.¹²⁴

- VWGNijhof heeft Van Mullem in 2013 zeven maanden bij Centurion gedetacheerd om alle managementwerkzaamheden waar te nemen, in het bijzonder het leidinggeven aan de afdelingen financiële administratie, relatiebeheer en de overige stafafdelingen. Van Mullem verklaart onder ede dat hij inderdaad Centurion leidde, zij het dat hij geen nieuwe financiële producten bedacht. De financiële administratie is desondanks zeer gebrekkig gebleven. Bovendien heeft dit Centurion gefaciliteerd om de frauduleuze werkzaamheden voor te zetten. De malversaties van Centurion die Van Mullem in die periode telkens heeft gezien, hebben er niet toe geleid dat hij en Van der Rijt zich distantieerden van hun eerdere verklaringen, die continu beschikbaar bleven op de website van Centurion.¹²⁵

91. De gemiddelde belegger zou niet hebben belegd in Centurion, als de Accountants hun uitsluitend positieve verklaringen en rapporten niet hadden uitgebracht en laten publiceren. Als VWGNijhof de rapporten en verklaringen behoorlijk had opgesteld, dan hadden de beleggers bijvoorbeeld al in 2012 geconstateerd, dat de gelden van de beleggers werden doorgesluisd naar een privévennootschap van Snijsheuvel en De Rijk (Centurion CPD). Hadden de Accountants juiste verklaringen afgelegd over de kostenstructuur, dan hadden de beleggers al in 2010 geconstateerd, dat Centurion de kostenstructuur niet naleefde, althans dat de Accountants dat niet behoorlijk konden controleren. Als de Accountants voorts bekend hadden gemaakt, dat zij de in de informatiememoranda aangekondigde tussentijdse deelcontroles structureel achterwege lieten en geen jaarrekeningen controleerden, waren dit cruciale signalen geweest voor de beleggers om Centurion te wantrouwen.

92. De Accountants hebben daarentegen structureel bij beleggers en potentiële beleggers vertrouwen in Centurion geschapen en versterkt, onder meer door misleidende assurance rapporten, terwijl zij wisten dat dit het vertrouwen van de geadresseerden ten onrechte zou versterken. Aldus hebben de Accountants door hun onzorgvuldige handelen de belangen van degenen die op hen mochten vertrouwen ernstig geschonden. Dit heeft tot enorme schade geleid. Diverse beleggers hebben hun spaargeld of pensioenvoorziening verloren. Naar mate Centurion meer geld ophaalde bij het publiek, was te voorzien dat de

¹²⁴ Art. 6, 7, 11, 21 en 22 VGBA.

¹²⁵ Art. 6, 7, 11, 21 en 22 VGBA.

schade zich uitbreidde als een olievlek. Dat heeft Van der Rijt en Van Mullem er niet van weerhouden om het vertrouwen in Centurion tegen beter weten in te blijven schragen.

IV. Bewijsaanbod

- 93.** Klagers hebben hun stellingen minutieus gestaafd met bewijsmiddelen, door precieze verwijzingen naar de producties bij deze klacht. Voor zover op klagers enige aanvullende bewijslast zou rusten, bieden zij aan om hun stellingen nader te bewijzen door middel van alle middelen rechtens. Dat geldt onder meer voor het horen van getuigen en het inbrengen van de processtukken in de strafzaken tegen het voormalige management van Centurion.

V. Klacht bij VWGNijhof ingediend – geen reactie

- 94.** Deze klacht is op 24 mei 2016 per post in concept aan VWGNijhof en beide Accountants toegestuurd. Gelijktijdig is zij per e-mail aan de klachtenfunctionaris van VWGNijhof verzonden. VWGNijhof dient volgens haar klachtenprocedure de ontvangst te bevestigen binnen vijf werkdagen en de klacht af te handelen binnen tien werkdagen. Inmiddels zijn drie weken verstreken. Klagers hebben geen reactie ontvangen, zelfs geen ontvangstbevestiging.
- 95.** Klagers achten het weinig zinvol om een inhoudelijke reactie verder af te wachten. VWGNijhof en de Accountants zijn aansprakelijk gesteld door de beleggers. De over en weer gemoeide belangen zijn aanmerkelijk. Onder dergelijke omstandigheden kunnen de eigen (financiële) belangen van VWGNijhof en de Accountants conflicteren met de belangen van een behoorlijke interne klachtenbehandeling. Ook het feit dat VWGNijhof en de Accountants in het geheel niet reageren op de concept-klacht, duidt erop dat verder afwachten weinig zin heeft.

VI. Hoedanigheid van de klagers

- 96.** Deze klacht wordt ingediend door de Stichting en mr. Korteweg q.q. Mr. Korteweg is de curator in het faillissement van Centurion en treedt in die hoedanigheid op als klager.
- 97.** De Stichting treedt op in twee hoedanigheden. Zij treedt op in eigen naam in het belang van de beleggers in Centurion. De Stichting heeft immers als statutair doel het behartigen van de belangen van beleggers in Centurion en het voeren van collectieve acties ten behoeve van deze beleggers.¹²⁶ Daarnaast treedt de Stichting op namens de bij haar aangesloten beleggers. Van de 686 beleggers in Centurion hebben zich 669 bij de Stichting aangesloten. Daarbij hebben zij een volmacht gegeven om juridische actie te

¹²⁶ Vergelijk de statuten, artikel 2 (Productie E.15).

ondernemen.¹²⁷ De Stichting treedt op grond daarvan op als gevolmachtigde namens deze beleggers.

- 98.** Op 13 juni 2014 hebben drie beleggers de Stichting opgericht. De Stichting beoogde aanvankelijk om Centurion te saneren buiten faillissement. Zij verwierf de aandelen in Centurion voor € 1. Zo werd zij bevoegd om het bestuur van Centurion te vervangen. De Stichting ontdekte vervolgens dat de administratie niet op orde was, dat de Accountants geen jaarrekeningen hadden gecontroleerd en dat Centurion de gelden van beleggers anders besteedde dan zij had voorgespiegeld. Het faillissement bleek onafwendbaar. Op 25 juli 2014 werd surseance van betaling verleend. Een week later was Centurion failliet.

VII. Conclusie

- 99.** Centurion is een piramidespel. Centurion brengt van 2009 tot medio 2014 allerlei obligaties en andere financiële producten op de markt, waarmee zij vastgoed in Costa Rica zou ontwikkelen. Circa 700 mensen verliezen hierdoor ongeveer € 26,7 miljoen.¹²⁸
- 100.** VWGNijhof heeft volgens de aanbiedingsdocumentatie van Centurion steevast als taak de periodieke controle van de jaarrekeningen, de investeringsstructuur, de kostenstructuur en de aankoop van grond. De accountants Van der Rijt en Van Mullem zijn zich hiervan bewust. Zij communiceren hun intensieve betrokkenheid bij Centurion ook zelf naar beleggers.
- 101.** Van september 2009 tot oktober 2010 geeft Van der Rijt drie assurance rapporten af waarin hij verklaart dat de waarde van de grond in Vista Verde ten minste 83 % van de inleg bedraagt. Hij vermeldt niet dat dit percentage is afgeleid van de koopprijs. De koopprijs blijkt duidelijk niets van doen te hebben met de waarde van de grond. De koopprijs was € 1,6 miljoen. De curator heeft de grond verkocht voor \$ 48.000. Dat is 3 % van de aankoopprijs.
- 102.** Van der Rijt verstrekt tussen mei 2011 en juli 2012 assurance rapporten ten aanzien van de aflossing van obligatieleningen I – III. Deze rapporten versterken de indruk dat het om zeer succesvolle beleggingen gaat, mede omdat Centurion vervroegd aflost met een onverplichte bonusuitkering van 3 %. In werkelijkheid is het betreffende project een complete mislukking, zoals de Accountants later ook zelf constateren. Toch schrijven zij in hun assurance rapporten dat de overzichten “in alle van materieel belang zijnde aspecten juist [zijn] opgesteld”. Ook nadien komen zij nooit op deze bewering terug, hoewel zij weten dat Centurion deze assurance rapporten gebruikt om nieuwe beleggers te werven.

¹²⁷ Vergelijk het inschrijfformulier, artikel 3 (Productie E.16).

¹²⁸ Uit de administratie van Centurion blijkt dat de bij de Stichting aangesloten beleggers € 26.688.540 hebben ingelegd.

- 103.** Na de mislukte belegging in Vista Verde, biedt Centurion beleggingsproducten aan inzake het gebied Pacific Gardens. Centurion vermeldt daarbij niet, dat zij de gelden van de beleggers direct doorsluisst naar een privé-vennootschap van De Rijk en Snijsheuvel. Die privé-vennootschap verwerft de gronden. Aan dit doorsluizen liggen geen overeenkomsten ten grondslag en Centurion ontvangt geen hypotheekrecht of andere zekerheden. De Accountants zijn zich hiervan welbewust. Niettemin suggereert Van der Rijk in een aantal assurance rapporten van februari 2012 en juni 2013, dat een dochtervennootschap van Centurion de aangekochte gronden houdt. Deze misleidende rapporten zijn uitdrukkelijk bestemd voor (potentiële) beleggers.
- 104.** In augustus 2012 schrijven de Accountants een concept management letter aan het management van Centurion. De brief is ronduit vernietigend over de bedrijfsvoering en over de administratieve vastlegging. Het verklaart waarom de Accountants nooit een (goedkeurende) controleverklaring ten aanzien van de jaarrekeningen geven, hoewel zij veel tijd besteden aan het jaarrekeningenwerk.
- 105.** De Accountants laten na om het beeld bij te stellen dat zij de jaarrekeningen controleren. Ook vormt de kwaliteit van de bedrijfsvoering en van de administratie voor hen geen belemmering om door te gaan met het geven van vertrouwenwekkende accountantsverklaringen en assurance rapporten. Noch vormt het voor hen reden om te stoppen potentiële beleggers in lovende bewoordingen te woord te staan en een belegging in dit piramidespel aan te bevelen.
- 106.** Van mei tot oktober 2013 detacheert VWGNijhof drie medewerkers bij Centurion om de financiële administratie (beter) op te zetten. Desondanks schrijven de Accountants in april 2014 dat de financiële administratie niet behoorlijk is ingericht. Zij geven daarmee aan dat zij de kostenstructuur nooit hadden kunnen controleren, hoewel dat van meet af aan tot hun taken behoorde.
- 107.** In juni 2014 verstrekt Centurion op last van de AFM “Productinformatie” ten aanzien van een zestal beleggingsproducten. Daaruit blijkt dat Centurion haar eigen beleggingsbeleid niet heeft nageleefd. Ondanks hun taakstelling om de kostenstructuur en investeringsstructuur te controleren, hebben de Accountants daarop nooit gewezen.
- 108.** Met hun gedragingen hebben Van der Rijk en Van Mullem in ernstige mate de vereisten van professionaliteit, integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid en zorgvuldigheid geschonden. Zij hebben duidelijke signalen genegeerd, dat de Centurion-organisatie niet in de haak was. Passief en actief hebben zij vertrouwen gewekt bij beleggers in de kwaliteit en veiligheid van Centurion, dat een piramidespel bleek te zijn. Een groep van honderden beleggers heeft hierdoor grote schade geleden. Het handelen heeft grote schade toegebracht aan het aanzien van het accountantsberoep, terwijl zij als accountants juist het maatschappelijk belang hadden moeten dienen.

- 109.** Gelet op de ernst van de verwijtbaarheid, verzoeken klagers u om een passende sanctie op te leggen aan de Accountants en uw beslissing openbaar te maken. Voorts verzoeken zij om overlegging door de Accountants van de dossiers inzake de voornoemde accountantsverklaringen en assurance rapporten, alsmede het dossier inzake de controle van de jaarrekening 2011 van Centurion en Centurion CPD.

Nijmegen, 14 juni 2016

J.W.P.M. van der Velden

mr. J.W.P.M. van der Velden is advocaat bij Keijser Van der Velden N.V.

Adres: Groesbeekseweg 96, 6524 DJ Nijmegen

Telefoon: 0880440880

E-mail: janwillemvandervelden@kvdv.eu

Lijst van producties:

Accountantsverklaringen

- Productie A.1 Controleverklaring Opgave belegde gelden per 30 juni 2009
- Productie A.2 Assurance rapport en controleverklaring Opgave belegde gelden per 30 september 2009
- Productie A.3 Assurance rapport Slotopgave belegde gelden per 31 maart 2010
- Productie A.4 Assurance rapport en controleverklaring Opgave aflossingen obligatielening I per 21 april 2011
- Productie A.5 Assurance rapport en controleverklaring Opgave aflossingen obligatielening II per 31 december 2011
- Productie A.6 Assurance rapporten (drie) en controleverklaring Opgave gronden Pacific Gardens per 2 februari 2012
- Productie A.7 Assurance rapport en controleverklaring Opgave aflossingen obligatielening III per 3 mei 2012
- Productie A.8 Assurance rapport en controleverklaring Opgave gronden Pacific Gardens V per 21 mei 2013
- Productie A.9 Rapport van feitelijke bevindingen inzake 'overzicht onroerend goed in eigendom' d.d. 17 maart 2014 en toestemming openbaarmaking rapport

Correspondentie

- Productie B.1 Mail Van Mullem inzake opgave belegde gelden d.d. 1 september 2009
- Productie B.2 Mail Luc Tacq inzake deelneming d.d. 3 september 2009
- Productie B.3 Mail Unico Canter Cremers inzake deelneming d.d. 9 september 2009
- Productie B.4 Advies Schulte (VWGNijhof) aan De Rijk d.d. 15 maart 2010 inzake organisatiestructuur Centurion
- Productie B.5 Mail Metselaar (De Liemers) inzake accountantsverklaring d.d. 26 maart 2010
- Productie B.6 Mail Metselaar (De Liemers) inzake opgave belegde gelden d.d. 29 maart 2010 (I)
- Productie B.7 Mail Metselaar (De Liemers) inzake opgave belegde gelden d.d. 29 maart 2010 (II)
- Productie B.8 Brief Centurion aan dhr. Groen inzake aankoop kavel d.d. 2 november 2010
- Productie B.9 Mail Snijsheuvel inzake "fijne vakantie" d.d. 19 december 2010
- Productie B.10 Mail Snijsheuvel inzake overleg met De Rijk, "Lammert" (Lambert Metselaar van De Liemers) en Van der Rijt met betrekking tot jaarrekeningen 2010, d.d. 16 maart 2011
- Productie B.11 Mail Van Eck aan dhr. Trimbach inzake deelneming d.d. 21 maart 2011
- Productie B.12 Mails VWGNijhof inzake Van 't Riet (potentiële belegger) d.d. 1 en 4 april 2011
- Productie B.13 Mail Van Mullem aan De Rijk inzake mail Van 't Riet, d.d. 8 april 2011
- Productie B.14 Mail Van der Rijt aan Van 't Riet d.d. 20 april 2011
- Productie B.15 Mail De Rijk aan AFM inzake uitdraai administratie d.d. 20 april 2011
- Productie B.16 Mail Van Liempt aan Centurion inzake serieuze beleggingsinstelling d.d. 2 mei 2011
- Productie B.17 Mail Van Mullem aan De Rijk inzake afronding controle 10 mei 2011
- Productie B.18 Mail Centurion aan Van Dijk inzake deelneming d.d. 10 mei 2011
- Productie B.19 Mails Centurion inzake accountantsverklaring d.d. 7 juni 2011
- Productie B.20 Mail Van Mullem aan De Rijk inzake controletaken VWGNijhof d.d. 16 augustus

2011

- Productie B.21 Mail De Rijk aan Van Mullem d.d. 12 september 2011 inzake jaarrekeningen 2009 en 2010 en bijzondere controles
- Productie B.22 Mail Van Eck aan Hamersma inzake deelneming en koop kavel Pacific Gardens d.d. 21 oktober 2011
- Productie B.23 Mail De Rijk aan Van Mullem en Van der Rijt d.d. 16 november 2011 inzake jaarrekeningen
- Productie B.24 Brief VWGNijhof aan Centurion Makelaardij d.d. 18 januari 2012 inzake jaarrekening 2011
- Productie B.25 Mail Van Mullem aan De Rijk d.d. 25 januari 2012– vergelijking brochures en administratie Centurion (I)
- Productie B.26 Mail Centurion aan Van Mullem – vergelijking brochures en administratie Centurion d.d. 25 januari 2012
- Productie B.27 Mail Van Mullem aan De Rijk d.d. 25 januari 2012 – vergelijking brochures en administratie Centurion (II)
- Productie B.28 Brief VWGNijhof aan Centurion Makelaardij d.d. 31 januari 2012 inzake jaarrekening 2010
- Productie B.29 Mail Van Mullem inzake concept opgave gronden Pacific Gardens d.d. 2 februari 2012
- Productie B.30 Mail De Rijk aan Van Mullem inzake koopprijs grond Pacific Gardens en Vista Verde d.d. 3 februari 2012
- Productie B.31 Mail Doctors van Leeuwen inzake controleverklaring accountant d.d. 10 februari 2012
- Productie B.32 Mail Van Mullem aan Centurion inzake opzet verklaring aflossing obligatielening III d.d. 23 april 2012
- Productie B.33 Mail Van Mullem inzake jaarrekeningen 2011 d.d. 5 juni 2012
- Productie B.34 Mail Van Mullem aan Manders (Centurion) inzake telefonisch te woord staan potentiële beleggers d.d. 14 juni 2012
- Productie B.35 Mail De Vries aan Centurion met vragen inzake accountantsverklaring en investeringsstructuur d.d. 3 juli 2012
- Productie B.36 Management Letter VWGNijhof (concept) d.d. augustus 2012
- Productie B.37 Management Letter VWGNijhof d.d. augustus 2012, definitieve versie, besproken op 29 januari 2013
- Productie B.38 Mail Manders (Centurion) aan De Rijk en Snijsheuvel inzake concept-management letter d.d. 3 januari 2013
- Productie B.39 Mail Centurion aan Van Mullem inzake samenwerking met Geert Duizendstraat d.d. 26 maart 2013
- Productie B.40 Mail Manders (Centurion) d.d. 28 maart 2013: vertaling brief VWG inzake samenwerking met Geert Duizendstraat
- Productie B.41 Brief Van der Rijt inzake samenwerking met Geert Duizendstraat d.d. 29 maart 2013
- Productie B.42 Mail Duizendstraat aan De Rijk inzake vertaalde brief d.d. 1 april 2013
- Productie B.43 Mail Van Mullem aan de Rijk inzake vertaalde brief 3 april 2013
- Productie B.44 Mail Van Mullem aan Van der Rijt inzake onbetrouwbaar bestuur d.d. 22 april 2013
- Productie B.45 Mail Van Mullem aan De Rijk inzake onderzoek belastingdienst en AFM d.d. 23 april 2013

- Productie B.46 Mail Van Mullem aan Centurion inzake jaarrekening 2011 d.d. 26 april 2013
- Productie B.47 Werkopdracht en detacheringsovereenkomst Van Mullem d.d. 24 mei 2013
- Productie B.48 Mail Van Mullem aan Centurion met concept-document inzake investeringsstructuur d.d. 10 juli 2013
- Productie B.49 Notulen financieel overleg Centurion d.d. 12 juni 2013
- Productie B.50 Mail Van Mullem aan Centurion met "aantekeningen" inzake investeringsstructuur d.d. 31 juli 2013
- Productie B.51 LinkedIn-update aan Snijsheuvel inzake nieuwe vaardigheid Van Mullem d.d. 10 september 2013
- Productie B.52 Mail Iris Courage (Centurion) aan Snijsheuvel inzake overdracht aandelen CPD d.d. 24 oktober 2013
- Productie B.53 Mail Springrow aan Snijsheuvel en Van Mullem inzake verzamelmemorandum concept 4, d.d. 28 november 2013
- Productie B.54 Mail Springrow aan Snijsheuvel en Van Mullem inzake verzamelmemorandum concept 5, d.d. 1 december 2013
- Productie B.55 Mail Springrow aan Snijsheuvel en Van Mullem inzake concept-voorwaarden Centurion Winstcertificaten Woningverhuur d.d. 19 december 2013
- Productie B.56 Rapport inzake de jaarrekening 2012 van Centurion Makelaardij d.d. 23 januari 2014
- Productie B.57 Rapport inzake de jaarrekening 2012 van Centurion Vastgoed d.d. 23 januari 2014
- Productie B.58 Mail Snijsheuvel aan Van Eck inzake agendapunten Costa Rica d.d. 14 januari 2014
- Productie B.59 Mail Van Mullem aan Van der Rijt met instructies voor bezoek Costa Rica, d.d. 21 januari 2014
- Productie B.60 Mail Andres Montejo aan Van der Rijt (cc: Van Mullem en Snijsheuvel) inzake opgevraagde stukken d.d. 7 februari 2014
- Productie B.61 Mail Van der Rijt aan BDO met antwoorden op vragen inzake prospectus en verwijzingstabellen d.d. 18 februari 2014
- Productie B.62 Last onder dwangsom AFM d.d. 28 maart 2014
- Productie B.63 Brief Van der Rijt en Van Mullem aan Centurion Vastgoed B.V. d.d. 23 april 2014 inzake Last onder dwangsom AFM
- Productie B.64 Concept-Rapport inzake de jaarrekening 2013 van Centurion Makelaardij
- Productie B.65 Concept-Rapport inzake de jaarrekening 2013 van Centurion Vastgoed
- Productie B.66 Kopie van 2011 jaarrekening Centurion Makelaardij d.d. 15 september 2014
- Productie B.67 Strafrechtelijke aangifte AFM d.d. 11 november 2014
- Productie B.68 Interne correspondentie VWGNijhof inzake Centurion d.d. 31 oktober 2014 en 6 januari 2015

Declaraties van VWGNijhof

- Productie C.1 Declaratie VWGNijhof d.d. 24 april 2012
- Productie C.2 Declaratie VWGNijhof d.d. 31 mei 2012
- Productie C.3 Declaratie VWGNijhof d.d. 28 juni 2012
- Productie C.4 Declaratie VWGNijhof d.d. 17 juli 2012
- Productie C.5 Declaratie VWGNijhof d.d. 27 september 2012
- Productie C.6 Declaratie VWGNijhof d.d. 26 oktober 2012 (I)

Productie C.7	Declaratie VWGNijhof d.d. 26 oktober 2012 (II)
Productie C.8	Declaratie VWGNijhof d.d. 26 november 2012
Productie C.9	Declaratie VWGNijhof d.d. 22 januari 2013
Productie C.10	Declaratie VWGNijhof d.d. 28 februari 2013
Productie C.11	Declaratie VWGNijhof d.d. 31 maart 2013
Productie C.12	Declaratie VWGNijhof d.d. 30 april 2013
Productie C.13	Declaratie VWGNijhof d.d. 26 juni 2013
Productie C.14	Declaratie VWGNijhof d.d. 29 augustus 2013
Productie C.15	Declaratie VWGNijhof d.d. 31 augustus 2013
Productie C.16	Declaratie VWGNijhof d.d. 30 september 2013
Productie C.17	Declaratie VWGNijhof d.d. 28 november 2013
Productie C.18	Declaratie VWGNijhof d.d. 16 december 2013
Productie C.19	Declaratie VWGNijhof d.d. 17 januari 2014
Productie C.20	Declaratie VWGNijhof d.d. 21 januari 2014
Productie C.21	Declaratie VWGNijhof d.d. 28 februari 2014
Productie C.22	Declaratie VWGNijhof d.d. 31 maart 2014
Productie C.23	Declaratie VWGNijhof d.d. 15 april 2014 (I)
Productie C.24	Declaratie VWGNijhof d.d. 15 april 2014 (II)
Productie C.25	Declaratie VWGNijhof d.d. 31 mei 2014
Productie C.26	Declaratie VWGNijhof d.d. 27 juni 2014
Productie C.27	Declaratie VWGNijhof d.d. 21 juli 2014

Informatiematerialen ten aanzien van de beleggingsproducten

Productie D.1	Afdrukken website Centurion en daarop geplaatste assurance rapporten
Productie D.2	Brochure 2009
Productie D.3	Brochure 2010
Productie D.4	Brochure 2011
Productie D.5	Obligatielening I - Leaflet
Productie D.6	Obligatielening I - Beleggersmemorandum
Productie D.7	Obligatielening I - Obligatievoorwaarden
Productie D.8	Obligatielening II - Leaflet
Productie D.9	Obligatielening II - Beleggersmemorandum
Productie D.10	Obligatielening II - Obligatievoorwaarden
Productie D.11	Obligatielening III - Leaflet
Productie D.12	Obligatielening III - Beleggersmemorandum
Productie D.13	Obligatielening III - Obligatievoorwaarden
Productie D.14	Obligatielening IV - Leaflet
Productie D.15	Obligatielening IV - Productinformatie
Productie D.16	Obligatielening V - Leaflet
Productie D.17	Obligatielening V - Productinformatie
Productie D.18	Obligatielening VI - Leaflet
Productie D.19	Obligatielening VI - Productinformatie
Productie D.20	Obligatielening VII Gemina - Leaflet
Productie D.21	Obligatielening VII Gemina - Productinformatie

- Productie D.22 VIP-plan - Leaflet
- Productie D.23 VIP-plan – Akte + inschrijfformulier
- Productie D.24 Rendementsplan - Leaflet
- Productie D.25 CWC - Leaflet
- Productie D.26 CWC - Productinformatie
- Productie D.27 CWC+ - Leaflet
- Productie D.28 CWC+ - Productinformatie
- Productie D.29 CWW1 – Leaflet LR 2013.10.24
- Productie D.30 CWW1 – Leaflet LR
- Productie D.31 CWW1+ – Leaflet LR 2013.10.24
- Productie D.32 CWW1+ – Leaflet LR
- Productie D.33 Verzamelmemorandum 3 juni 2013 (selectie)
- Productie D.34 Verzamelmemorandum oktober 2013 (selectie)
- Productie D.35 Verzamelmemorandum maart 2014 (selectie)
- Productie D.36 Overzicht taken VWGNijhof in informatiemateriaal Centurion

Diversen

- Productie E.1 Getuigenverhoor W. van der Rijt 14 januari 2016
- Productie E.2 Getuigenverhoor W. van der Rijt 15 januari 2016
- Productie E.3 Getuigenverhoor A.Th. van Mullem 23 mei 2016
- Productie E.4 Getuigenverhoor K. Heijnen 25 maart 2015
- Productie E.5 Getuigenverhoor K. Heijnen 1 april 2015
- Productie E.6 Centurion Real Estate – aankoop land
- Productie E.7 Aankoop Pacific Gardens I-IV in 2011 opgesteld door Karin Heijnen (Centurion)
- Productie E.8 Purchase and sale agreement d.d. 7 mei 2012 (aankoop grond voor 1,6 miljoen euro)
- Productie E.9 Totaal overzicht verkochte kavels Pacific Gardens I – IV opgesteld door Karin Heijnen
- Productie E.10 Overboeking Centurion Real Estate + kosten infra 2012-2013 (opgesteld op basis van rekeningafschriften)
- Productie E.11 LinkedIn profiel van Van Mullem
- Productie E.12 Artikelen Financieel Dagblad en andere kranten
- Productie E.13 Artikel Gelderlander 2014 en lezersreacties inzake accountant
- Productie E.14 Faillissementsverslagen mr. W. Korteweg, curator Centurion
- Productie E.15 Statuten Stichting Beleggersbelangen Centurion
- Productie E.16 Inschrijfformulier beleggers met volmacht